

TAKHASOS

Monthly 146 - 147

تخصص هنامه ما

شماره ۱۴۶ / ۱۴۷ دور سوم میزان / عرق ۱۳۹۹ خورشیدی
مطابق با اکتوبر / نوامبر ۲۰۲۰ میلادی

ماہنامہ
تخصص
هنامه

نمایشگاه
سیاه مشق های عاشقانه

بازسازی مزار پنجم مصطفی گوهر شاد
در هرات آغاز شد

کله بزسازی آرنگاه و باغ مولانا واعظ حسین کاشفی به اتمام رسید

بزرگداشت از سالگرد وفات محمود طرزی
و فخرالدین پشازوسی دفتريجا

گفتگوهای نمایشگاه
کتاب در هرات

کارگاه آموزشی:
"اصول و ساختار مونوگراف نویسی"
در شورای متخصصان برگزار شد

کارگاه آموزشی:
"جامعه مدنی و چگونگی آن در افغانستان"
در شورای متخصصان هرات برگزار شد

کارگاه آموزشی:
"توسعه یافتگی و ابعاد مختلف آن"
در شورای متخصصان برگزار شد

TAKHASOS

MONTHLY 146 - 147

ابهام در ترورهای هدفمند

خبرنگاران در برهه‌های زمانی گوناگون دچار چالش بوده‌اند و هستند. اما از آنجاییکه آزادی بیان و حضور رسانه‌ها در افغانستان به گونه‌ای مستقل پدیده‌ی نسبتاً تازه است اما شدت این چالش‌ها برای خبرنگاران کشور بیش از هر جای دیگر جهان می‌باشد. درست است که خبرنگاران در این چند سال طناب اسارت را پاره کردند و فضای نفس کشیدن را مهیا ساخته‌اند، اما این نفس کشیدن آنقدرها هم برای‌شان راحت نبوده. گاهی باید با تابوهای اجتماعی که در ذهن اکثریت جامعه خانه کرده است، مبارزه کنند و گاهی در مقابل افراطیت برزند و زمانی هم با موضوع نبود امنیت جانی و مالی کلنجر بروند و از سویی هم در این فضای خفقان‌زا دست از اطلاع‌رسانی نکشند. خبرنگاران خون دادند تا مستقل بمانند. اما مثل اینکه این قربانی گرفتن‌ها از دامن خبرنگاران دست بردار نیست و انگار دولت هم هیچ مسؤلیتی در قبال این همه خون‌ریزی عهده‌دار نیست.

در کمتر از دو ماه سال روان شش خبرنگار در کشور جان‌شان را از دست دادند و از این روی عملکرد دیگر خبرنگاران و حتی گروه‌های دیگر جامعه مثل فعالان مدنی را نیز تحت تأثیر می‌گذارد. آن هم در صورتی که عاملان این ترورها تعریف مشخصی نداشته باشند. دولت می‌گوید ترورهای هدفمند خبرنگاران کار طالبان است اما طالبان قبول ندارد و در عوض مسؤلیت آنرا داعش به عهده می‌گیرد. امرالله صالح عامل ترور یمسا ساوش را طالبان می‌داند، مقام‌های استخباراتی افغانستان عامل حمله به رحمت‌الله نیک‌زاد را نیز طالبان قلمداد کرده و مسؤلیت ترور ملاله میوند را داعش به عهده گرفته است. با این حال، ذبیح‌الله مجاهد سخنگوی طالبان در صفحه توئیترش کشته شدن خبرنگاران را محکوم کرده و ترور خبرنگاران توسط طالبان را رد کرده است.

این ابهام دولت، خبرنگاران را نیز سردرگم کرده است. و خبرنگاران دقیقاً نمی‌دانند با چه کسی طرف هستند و چرا کشته می‌شوند. بنابه گفته نهادهای حمایت‌کننده رسانه‌ها در افغانستان، دولت از کنار بیشتر پرونده‌های ترور و خشونت علیه خبرنگاران با بی‌توجهی گذر کرده است. طارق آرین، سخنگوی وزارت امور داخله کشور در نشست‌های در ماه میزان سال روان گفته بود: از سال ۱۳۸۰ تا اکنون ۱۳۲ مورد قتل خبرنگاران در کشور ثبت شده اما به ۳۰ مورد آن رسیده‌گی صورت گرفته است. این یعنی در هر سال ۲ تا ۳ مورد قتل خبرنگاران پیگیری شده و بقیه موارد همچنان نامشخص باقی مانده است.

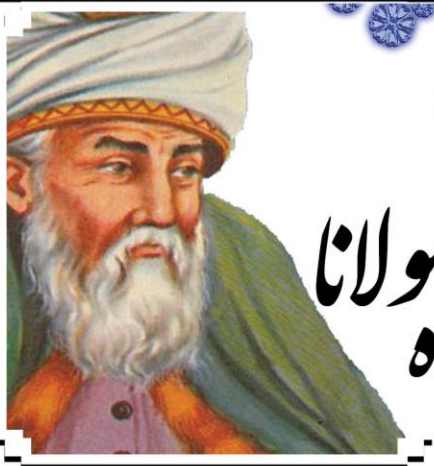
می‌پذیریم که خبرنگاران و خبرنگاری نیز خالهای خود را داشته، اما پاسخ آن آیا قتل و کشتار خبرنگار است؟ منطق مخالفت، کشتار و خنجر زدن نیست. عملی که در مقابل خبرنگاران صورت گرفته است، این را نشان می‌دهد که خبرنگاران کشور با دشمن ناسازگار روبرو هستند، حالا هر شخص و گروهی که باشد، رفتار خشونت‌بارشان از عقده و ناآگاهی سخن می‌زند. تأمین امنیت کمترین کاری است که دولت باید برای خبرنگاران و مردم انجام دهد و در غیر این صورت پل ارتباطی بین دولت و ملت از بین خواهد رفت و آزادی بیان که جز دستاوردهای دو دهه اخیر دولت افغانستان است در ورطه نابودی قرار خواهد گرفت.

عناوین

- ۱) سرمقاله ۱
- ۲) دعا و نیایش از دیدگاه مولانا..... ۳ و ۲
- ۳) کارگاه آموزشی: اصول و ساختار ۴
- ۴) نگارخانه مسجد جامع بزرگ هرات..... ۵
- ۵) تداوی مریضان کووید ۱۹ ۶ و ۷
- ۶) زنان هرات در دیدار با عبدالله عبدالله ۸
- ۷) جامعه مدنی و چگونگی آن در ۹ و ۱۰
- ۸) تغذی با شیر مادر ۱۱ و ۱۲
- ۹) کارگاه آموزشی: توسعه یافکنی و ابعاد ۱۳
- ۱۰) سیاهوشان، یادآوری از باستان‌زمانه‌ها ۱۴
- ۱۱) بازسازی منار پنجم منلی هرات ۱۵
- ۱۲) مطالعه تشریحی کسرلیت ۱۶ و ۱۷
- ۱۳) کارگاه آموزشی: جامعه مدنی و ۱۸
- ۱۴) آزادی بیان در افغانستان و چالش‌های ۱۹ و ۲۰
- ۱۵) نمایشگاه سیاه مشق‌های عاشقانه ۲۱
- ۱۶) فرهنگیان هرات: رئیس جمهور باید برای ۲۲
- ۱۷) کار بازسازی آرامگاه و باغ مولانا واعظ ۲۳
- ۱۸) رونمایی از پژوهش تحت‌نام «شناسایی ۲۴
- ۱۹) نمایشگاه با موضوع خشونت علیه زنان ۲۵
- ۲۰) تغییرات اقلیمی اثرات و پیامدهای آن ۲۶ و ۲۷
- ۲۱) گشایش نمایشگاه کتاب در هرات ۲۸
- ۲۲) بزرگداشت از سالگرد وفات محمود طرزی و ۲۹
- ۲۳) ادامه مطلب تغییرات اقلیمی و ۳۰ و ۳۱
- ۲۴) سخن ۳۲

صاحب امتیاز: شورای متخصصان

مدیر مسئول: الحاج محمد رفیق شهیر
هیئت تحریر: محمد ناصر رهیاب،
سید معیدالحق موحیدی، عبدالرحیم امید،
داکتر عبدالقیوم قائم، انور شاه یوسفی و صلاح‌الدین جامی.
گزارشگر: فریا اکبری
طراح جلد و صفحه آرایی: عبدالحق مرادی
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
قیمت ۲۰ افغانی
نشانی: دفتر شورای متخصصان هرات، مقابل ریاست
مخابرات، تعمیر بهسود زاده منزل دوم

دعا و نیایش از دیدگاه مولانا

عبداللطیف محمدی

درگاه او بنالند او نیز دعای آنان را اجابت و بلا را از حیات آنان دور خواهد کرد. «امن یجیب المضرط اذا دعاه و یكشف السوء، یا کیست که دعای درمانده را چون بخواندش، اجابت می کند و بلا را می گرداند.» (نمل، ۶۲).

دعا دنیای اسرارآمیزی است که سالکان راه و مردان حق لذت و حلاوت آن را می دانند. مولانای بلخ (رح) می فرماید:

غنیمت شمارند مردان دعا

که جوشن بود پیش تیر بلا

جان جاهل زمین دعا دور نیست

زانکه یارب گفتنش دستور نیست

رسول گرامی اسلام (ص) می فرماید: دارایی خود را به وسیله پرداخت زکات بیمه کنید و بیمارهای خود را با صدقه مداوا نمایید و با اسلحه‌ی دعا و تضرع، با امواج خروشان بلا، مبارزه کنید. [به روایت ابوداود، طبرانی، احمد و خطیب]

همچنین پیامبر خدا (ص) می فرماید: از دعا کردن عاجز نمانید زیرا با دعا کسی هلاک نخواهد شد. [به روایت ابن حبان و حاکم]

در حدیثی دیگر می فرمایند: برای هر کسی از شما که دروازه دعا گشوده شد بدانند که درهای رحمت خدا به روی او گشوده شده است.

مولانا جلال‌الدین محمد بلخی (رح) می فرماید:

چون خدا خواهد که ما یاری کند

میل ما را جانب زاری کند

با تضرع باش تا شادان شوی

گریه کن تا بی دهان خندان شوی

اشک کان از بهر او بارند خلق

گوهر است و اشک پندارند خلق

هم طلب از توست هم آن نکویی

ما کنیم اول تو بی آخر تو بی

این دعا تو امر کردی از ابتدا

ورنه خاکی را چه زهره این ندا

ادامه مطلب در صفحه بعدی

ترک
دعا ناراضی می شود. دعا مظهر آشکار و مؤثر بندگی است و ترک دعا علامت تکبر و سرکشی و گریز از بندگی است.

اما اعتقاد به دعا و تأثیر آن در حیات انسان‌ها به معنی ترک جهد و تلاش و رها ساختن اسباب و علل و بی ارزش دانستن آن‌ها نیست بلکه به معنی ایمان داشتن به تأثیر اراده خداوند در رفع گرفتاری بندگان در هنگام اضطراب است. هنگامی که توسل به اسباب و علل و جهد و تلاش انسان نتیجه‌ای نمی دهد نایمیدی و درماندگی بر وجود انسان غالب می شود در این هنگام دعا این نایمیدی را تبدیل به امید می کند. همچنین اعتقاد به دعا انسان را از مادگرایی صرف و محصور ماندن در پیله آفرینش مادی نجات می دهد و او را با عوالم و قدرت دیگری آشنا می سازد که تأثیر نامرئی ولی مداوم در هستی و حیات او دارند. پس دعا نقض جهد و عمل نیست بلکه امیدبخشی به انسان در هنگام ناکارآمدی جهد و تلاش و اسباب و علل است. دعا نافی جهد و تلاش نیست بلکه مکمل آن است. یعنی انسان می تواند در عین استفاده از اسباب و علل، دعا هم بکند و در عین اعتقاد به تأثیر دعا، به جهد و تلاش هم بپردازد.

بر اساس تعالیم قرآن کریم و اعتقاد دینی، دعا منشأ آسمانی دارد؛ یعنی خداوند بندگان را امر به دعا کرده و طریقه و شیوه آن را به آنان یاد داده است. مولانا نیز به عنوان عارفی مسلمان معتقد است که دعا مبنای دینی و قرآنی دارد.

در قرآن کریم از مؤمنان خواسته شده است که به پیشگاه خداوند دعا کنند و حاجت خود را از او بخواهند تا او نیز دعای آنان را اجابت نماید. «و پروردگارتان گوید مرا به دعا بخوانید تا برایتان اجابت کنم. بی گمان کسانی که از عبادت من استکبار می ورزند، زود است که به خواری و زاری وارد دوزخ شوند.» (غافر، ۶۰). هم چنین در این کتاب آسمانی به طریق استفهام، اجابت دعای افراد مضرط و درمانده به خداوند نسبت داده شده است. بدین معنا که اگر بندگان از روی درماندگی و اضطراب به

دعا از تعالیم دینی و دعا کردن بیان گر اعتقاد بندگان به سر بیان مداوم اراده خداوند در کائنات است. اعتقاد دینی، تجارب عرفانی، عواطف عاشقانه و شاعرانه عرفا خصوصاً مولانا در نوع نگرش او به دعا، تفسیر آن و در شیوه بیان او تأثیر گذار بوده است. از دیدگاه او هم گوینده و هم شنونده دعا خود خداوند، و توفیق دعا پیدا کردن، مفهوم واقعی اجابت دعا است.

همان گونه که بندگان محتاج یاری خداوند هستند خداوند هم مشتاق شنیدن دعای آنان است. مضمون دعای اولیای و عاشقان خداوند با دعای دیگران فرق می کند. اولیای خداوند با توجه به مرتبه و مقام صحو و سکرشان درباره دعا اختلاف دیدگاه دارند، در عین حال همه آنان دعا را فضای اراده بنده در اراده خداوند (ممشوق) می دانند. گروهی مطلق میل ممشوق خود می نالند و در هنگام نزول بلا از او طلب یاری می کنند؛ اما گروهی دیگر مهر سکوت بر لب می زنند و به رضای او رضایت می دهند و بلا را نیز مثل لطف، هدیه و تحفه‌ای از پیشگاه معشوق ازلی می دانند و آن را با طیب خاطر می پذیرند.

دعا یکی از ارکان اصلی حیات اغلب انسان‌ها و به ویژه مؤمنان به امور غیبی است. اعتقاد به تأثیر دعا در تحولات هستی از ایمان و یقین انسان‌ها به وجود نیروی برتر و تصرف اراده او در هستی نشأت می گیرد.

دعا کیمیای دفع بلا و کلید گنج‌های ظاهری و معنوی و موجب خشنودی خداوند است و خودش بدان امر فرموده است. پروردگار شما گفته است که مرا بخوانید تا دعای شما را اجابت کنم بنده می تواند با مالک و رب خویش دعا و مناجات کند و او دعای آن‌ها را می شنود و اجابت می کند و به فریاد او می رسد بلکه دعا، مطلوب خداست و او از این بابت خوشحال می شود و از

در دعای مولانا سه مسئله برجسته برداشت می‌شود:
اول: دعا و خواستن از نظر مولانا بزرگ حرکت و خیز برداشتن به طرف پروردگار عالمیان است؛ کوششی است از عمق جان برای برقراری تماس و ارتباط با آن ذات بیچون. درست همانند تپیدن‌ها و نازامی ماهی به خاک افتاده که می‌خواهد به دریا بازگردد. شکی نیست که اگر ماهی به هر وسیله‌ای که شده خود را به آب می‌رساند و این به این معنی است که ماهی دریا را به طرف خود نکشیده است بلکه خودش را به آب رسانده است. مولانا با تمام وجود دعا می‌کرد طوری که نه تنها زبان بلکه سراسر اقلیم وجود او دعا بود و در آتش اشتیاق پروردگار می‌ساخت:

زبس دعا که بگردم دعا شده است وجودم که هر که بیند رویم دعا به خاطرش آید
 کالون (۱۵۰۹ - ۱۵۶۴) نیایش را «تمرین دائمی ایمان» می‌دانست. ممارست و کوششی مستمر برای حفظ و پرورش پیوند با خدا. در نگاه مولانا نیز دعا کارکرد مشابهی دارد. به باور او دعا تلاش برای غلبه بر فروستگی است. گشودن خود رو به خداست:

اگر دعا نکنم لطف او همی گوید:
که سرد و بسته چرایی؟ بگوا زبان داری
 یعنی اگر دعا نکند «سرد» و «بسته» می‌ماند. با دعا کردن می‌کوشد تا دریچه‌های جان خود را رو به خدا بگشاید و با گذر از فروستگی به «گشاد اندرون» دست یابد. وقتی به جانب خدا که نور جهان است خود را می‌گشاید از «سرما» خلاصی می‌یابد. نیایش در نگاه مولانا راهی است برای کنار زدن پرده‌های غفلت و بیرون آمدن از وضعیت غیبت به مرحله‌ی حضور. گویا دعا در نزد عارفان، کارکرد نردبان را دارد که می‌توان به کمک آن به بلندا رسید:

اگر چه بام بلند است آسمان، مگریز چه غم خوری ز بلندی چو نردبان کردیم
 وقتی ما با خداوند راز و نیاز و دعا می‌کنیم درباره او حرف نمی‌زنیم، بلکه با خود او حرف می‌زنیم و او را «تو» خطاب می‌کنیم. تا زمانی که لحظات زندگی ما توأم با دعا و نیایش باشد، امکان تماس با او را به طور محسوس می‌یابیم و از وادی فصل به اقلیم وصل می‌رسیم.

دوم: خداوند انسان را به دعا فراخوانده است و شیوه دعا کردن را نیز به او آموخته است. از نظر مولانا این نکته حائز اهمیت بسیار است چرا که بیانگر عشق خدا به آدمی است و به تعبیر حضرت بایزید بسطامی (رح) گواه آن است که «خود اول او مرا خواسته بود». حضرت مولانا (رح) می‌فرماید: «این طلب در ما هم از ایجاد توست»، «هم ز اول تو دهی میل

دعا»، «این دعا را هم ز تو آموختیم»، و «این دعا هم بخشش و تعلیم توست». یعنی تو در ما ذوق دعا کردن انگیزته‌ای، پس به حق این لطف عشق آمیز، دعای ما را اجابت کن:

«چون دعایمان امر کردی ای عجب

این دعای خویش را کن مستجاب

مولانا به این عقیده است که بذر اشتیاق و جذب را خداوند در سینه‌ی انسان‌ها کاشته است و این موهبت را گواه عشق او می‌داند و به آن متوسل می‌شود: «ای دعا از تو اجابت هم ز تو»؛ «حرمت آن که دعا آموختی / در چنین ظلمت چراغ افروختی». عرفا و دوستان خدا از جمله مولانا می‌کوشیدند تا اجابت و «لیبک» خدا را در نفس نیایش و دعای خود در یابند. لیبکی که اگر چه شنیده نمی‌شود اما چشیدنی است: «هست لیبکی که نتوانی شنید / لیک سر تا پای، بتوانی چشید».

بیدار شدن آن سوز و درد درونی که خود را در نیایش آشکار می‌کرد در نگاه مولانا «لیبکی» از سوی خدا بود: «آن نیاز و درد و سوزت، پیک ماست»، و در لایه‌ی زیرین نیایش‌های سوزمند ما، اجابت‌های خدا جاری است: «زیر هر یا رب تو، لیبک هاست».

می‌گوید خدا در من این میل و طلب را برانگیخته تا زبان به نیایش او تر کنم و اوست که چون آهن ربایی پولاد دل ما را به جانب خویش می‌کشد:

پولادپاره هاییم، آهن رباست عشقت

اصل همه طلب تو در ود طلب ندیدم

اما دعایی که گواه اجابت خداست، دعای سرد و تقلیدی نیست، بلکه دعای دردمندانه است:

درد آمد بهتر از ملک جهان

تا بخواستی مر خدا را در نهان

خواندن بی درد، از افسردگی است

خواندن با درد، از دلبردگی است

(مثنوی، دفتر سوم)

سوم: از آن‌جا که مهم‌ترین یا تنها مانع پیوند ما با خدا خود دروغین یا نفس ماست، تمنای درونی مولانا نیز که در آینه‌ی دعه‌های پر سوز او نمایان است غالباً معطوف به رهایی از بند نفس است:

دست گیر از دست ما، ما را بخر

پرده را بردار و پرده‌ی ما مدر

باز خر ما را از ین نفس پلید
کارش تا استخوان ما رسید

(مثنوی، دفتر دوم)

ای خدا بگمار قومی روح مند
تا ز صندوق بدن مان واخزند

(مثنوی، دفتر ششم)

آراستگی‌های معنوی نبوی در شخص پیامبر خدا (ص) به دو بخش تقسیم می‌شود. بخش اول عبادت کامل و بخش دوم نبوت جامع؛ به عبارت دیگر، دعا و دعوت.

دعا، مظهر و نتیجه عبادت است و دعوت نماد نبوت؛ این دو اصل از برجسته‌ترین عناوین سیرت محمدی (ص) است. چنانچه گفتیم دعا یعنی ایجاد ارتباط بنده و معبود است بنابراین جهت مقبولیت دعا باید مراحل ذیل را در نظر داشته باشیم:

نخست: لازم است که انسان نسبت به فردی که او را می‌خواند یقین داشته باشد.

دوم: باید به طور قطع بداند که او توانایی هر کاری را دارد و آنچه از او خواسته می‌شود نزدش موجود است.

سوم: یقین داشته باشد که به جز دربار او بارگاه دیگری وجود ندارد.

پنجم: یقین داشته باشد که مخلوق، سر تا پا محتاج و نیازمند است و یقین داشته باشد که آن معبود نیست به همه آفریدگان از همه چیز حتی از شاه‌ها نزدیک‌تر است و خواسته‌های همگان را می‌شنود و در هر حال به فریاد یکایک آن‌ها می‌رسد.

منابع

سنن ابوداود، ابوداود سجستانی
 ابن حبان، ابن حبان
 مثنوی، مولوی
 سیرت محمدی در آئینه دعا و نیایش، ابوالحسن ندوی
 تفسیر عرفانی دعا در مثنوی معنوی، دکتر رامین محرمی، فصلنامه دانشکده ادبیات و علوم انسانی، سال سوم، شماره ۸ و ۹، بهار و تابستان ۸۷

کارگاه آموزشی اصول و ساختار مونوگراف نویسی در شورای متخصصان هرات برگزار شد

کارگاه "اصول و ساختار مونوگراف نویسی" پنجشنبه، ۲۰ سنبله ۱۳۹۹ با توزیع تصدیق نامه به بیش از ۷۰ تن از علاقه مندان این موضوع پایان یافت

شورای متخصصان هرات، هدف از برگزاری این کارگاه را آموزش دادن روش های تخصصی مونوگراف و تحقیقات علمی می داند. این کارگاه توسط دکتور محمدعلم عالمی، مسئول مرکز تحقیقات علمی دانشگاه جامی تدریس شد.

در همین حال، شماری از اشتراک کننده گان، برگزاری این کارگاه را برای دانشجویان و محققان نیاز اساسی می دانند.

مجتبی محمدزاد از اشتراک کننده گان این کارگاه می گوید: "مونوگراف نویسی جز آموزش های اساسی در دانشگاه است و خوب است که چنین کارگاهی برای آموزش دانشجویان برگزار شود." سارا عزیز، یکی دیگر از اشتراک کننده گان این برنامه است وی بیان می کند که ما در دانشگاه روش تحقیق و مونوگراف نویسی را آموزش می بینیم و این چنین کارگاهها دانش ما را نسبت به موضوع مونوگراف نویسی بیشتر می سازد.

در این کارگاه روی این موضوعات مورد بحث شد: روش تهیه و ترتیب پروپوزال در مونوگرافها و تحقیقات علمی، معرفی ساختار و محتوای دقیق فصل های یک مونوگراف معیاری در مقطع لیسانس و ماستری، روش دفاع ثمربخش از مونوگراف در مقطع لیسانس و ماستری.

قابل یاد آوری است که شورای متخصصان هرات همواره کارگاه های آموزشی را برای بلند بردن ظرفیت دانشجویان برگزار می نماید.

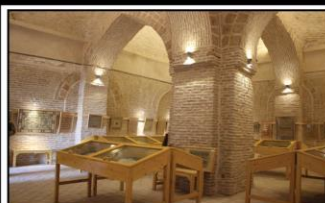

فریبا اکبری

این نمایشگاه ابراز خرسندی کرد، اما بیان کرد که آثار ارزشمند زیادی در افغانستان وجود دارد، نیاز به کاوش و توجه بیشتر دولت مردان و مردم کشور دارند. وی می‌گوید: "متأسفانه دستاوردهای دولت در قسمت توجه به این آثار چشم‌گیر نبوده است. محمدعلی عطار هروی یکی از هنرمندان برجسته‌ی هنر خطاطی در افغانستان است او آثارش را بدون دریافت، پول و با چیزی دیگری اهدا می‌کرد، گفته می‌شود که بسیاری از آثار این خوش‌نویس نام‌دار در دوران جنگ از بین رفته است.

است که بیش از ۱۰۰ اثر آن مربوط به محمد علی عطار هروی است. وی افزود، این آثار به نمایش گذاشته شده از سال‌های قبل نیز در مسجد جامع هرات نگهداری می‌شد و از امروز به بعد این آثار در نگارخانه مسجد جامع هرات موجود بوده و به‌طور دائمی به روی بازدیدکننده‌گان باز خواهد بود. از سوی هم، آگاهان در هرات می‌گویند، دستاوردهای دولت در قسمت جمع‌آوری آثار این چینی از گوشه و کنار کشور چشم‌گیر نبوده است. ولی شاه بهره، آگاه فرهنگی با آنکه از کارگزاران

نگارخانه مسجد جامع هرات همزمان با برگزاری نمایشگاه دائمی آثار نفیس قرآنی و خطاطی‌های استاد محمد علی عطار هروی پنج‌شنبه، (۲۷ قوس) افتتاح گردید. مسوولان در ریاست اطلاعات و فرهنگ ولایت هرات می‌گویند که در این نمایشگاه نسخه‌های قرآنی خطی و چاپی که مربوط به هشتاد تا نود سال قبل می‌شود، در معرض دید بازدیدکننده‌گان قرار گرفته است. جاوید زرغام، آمر فرهنگ و هنر در ریاست اطلاعات بیان می‌کند، این نمایشگاه دائمی بوده و ۲۰۰ اثر در آن به نمایش گذاشته شده

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

تداوی مریضان COVID-19

دوستان عزیز، هم وطنان گرامی، هم مسلمان گرانقدر در هر گوشه و کنار که هستید. اجازه دهید یک موضوع خیلی مهم و حیاتی و یک خبر خیلی مثبت راجع به تداوی کرونا به اشتراک بگذارم. ما بالاخره شاهد دریافت یک دوی هستیم که تأثیرات فوق‌العاده مثبت در پیشگیری و تداوی کرونا از خود نشان داده است.

مهم‌تر از همه که این دوا از ۴۵ سال به این طرف موجود بوده و برای تداوی امراض پارازیتی استفاده می‌شد. خوشبختانه کمترین عوارض جانبی یا کاملاً ناچیز داشته ارزان و مؤثر است. تأثیر ضد ویروسی آن طور تصادفی کشف می‌شود. تاریخ بشریت شاهد صدها حادثه تصادفی است که منجر به کشف یا اختراع چیزهای مفید شده است. کشف آنتی‌بیوتیک، اختراع لنز چشم، نقش آسپرین در امراض قلبی و غیره پدیده‌های تصادفی بوده است. در متن ذیل کوشش می‌کنم این موضوع و مدارک معتبر بین‌المللی که نقش دوا را تصدیق می‌کند نکته به نکته بنویسم.

۱. از یک سال به این سو هر نوع خبر راجع به تداوی کرونا به استثناء چند دوا محدود، منفی بوده است.

اکثریت دواهای پیش نهاد شده در تداوی COVID-19 از جمله Interferon, Remdisivir, Palazma, پهمود یافته‌گان، Tocilizumab, Monoclonal Ab, Ritonavir, Lopinavir, Favipiravir غیره و غیره کدام نتیجه قناعت بخش نداشته و امید به بسته شدن بود، حتی HCQ نیز در فاز انتهایی Covid-19 نقش نداشت.

۲. ولی راپورهای بی در پی از تأثیر شگفت‌انگیز دوی به نام Ivermectin در پیشگیری و تداوی مراحل مختلف SARS-COV-2 و Covid-19 شاهده می‌دهد.

این یک موضوع حیاتی و جدی و بزرگترین رویداد از آغاز اپیدمی کرونا تا حال است. این سند

می‌تواند وسیله نجات هزارها ممکن میلیون‌ها انسان شود. ۳. مطالعات مختلف در چهار گوشه جهان صورت گرفته است. هند، بنگلادش، ارجنتین، پیرو، پاراگوئه، اوروگوئه، فلوریدا آمریکا، برزیل، جمهوری دومینیکن، مصر، عراق، استرالیا. همه به نتایج مشابه دست می‌یابند و تمام این مطالعات یک چیز مشترک دارد. در تمام این مطالعات از دوی ضد پارازیت Ivermectin

به شکل محور اصلی تداوی کرونا استفاده شده و خوشبختانه اکثریت قاطع نتایج خیلی مثبت، حیرت‌آور و غیر قابل انتظار داشتند.

۴. با وجود سانسور آگاهانه یا ناآگاهانه رسانه‌های جهانی نتایج این مطالعات توجه یک تعداد زیاد متخصصین آمریکا و اروپا را جذب کرد و گروپ از دوکوران و متخصصین بخش‌های مختلف آمریکا تحت نام

Covid-19 Critical Care Alliance

که قبلاً یکی از مهم‌ترین پروتکل‌های تداوی کرونا را در جهان ایجاد کردند، یک ارزیابی عمومی یا Meta Analysis از تمام مطالعات Ivermectin برای پیشگیری و تداوی COVID-19 در جهان تا حال شده انجام داده‌اند.

بعد از ارزیابی مطالعات، Ivermectin را منجبت یگانه دوی مؤثر تا حال در صحنه ملی و جهانی تعیین و توصیه می‌کنند. مثلاً در چندین پروتکل تداوی کرونا آمریکا Ivermectin دوی اساسی و هسته یا Core Treatment است طوری‌که در عکس‌ها می‌بینید.

۵. در مدارک درج شده شما نتیجه ارزیابی عمومی یا Meta Analysis از مطالعات مختلف راجع به دارو که بزرگترین چانس را در مبارزه و شکست کرونا میان تمام ادویه جات آزمون شده در طول یک سال داشته، می‌خوانید.

این ارزیابی توسط Expert Panel یا کمیسیون کارشناسان که متشکل از متخصصان آمریکا و اروپا بوده، با تکیه بر اساس مدارک و مطالعات پی در پی که در چهار گوشه جهان انجام داده شده، تهیه و نشر شده است.

۶. یک تعداد زیادی از پزشکان اروپا در نامه از دولت‌های‌شان خواهان آغاز بدون قید و شرط این تداوی شدند از جمله متخصص کرونا و ویروس‌شناس مشهور بلژیک Marc Wathelet نامه برای وزارت صحت نوشته و التماس می‌کند که Ivermectin را باید جزوه اساسی تداوی کرونا بکنند.

۷. از دیدگاه فلسفه هر پدیده یا هر چیز، طبیعت خود را دارد The Nature of the things. مثلاً این در طبیعت گل زیبا و خوش‌بو است که کوتاه زندگی کند. این در طبیعت طلا است که یک چیز قیمتی باشد. و این در طبیعت واقعیت و حقیقت است که ساده بدست نیاید. یافتن حقیقت مانند کنده کاری در یک معدن است. منتظر نباشیم که رسانه‌ها و مقامات سیاسی جهان واقعیت را به ما آشکارا بگویند، و تعجب هم نکنید که چرا این خبر بزرگ و مهم را رسانه‌ها به طوریکه باید نشر می‌کرد نمی‌کنند.

ادامه مطلب در صفحه بعدی

ادوات مطلب

۸. آیا دوا ساده، ارزان و بی‌ضرر به نام Ivermectin که در اصل یک ادویه ضد پارازیت است، چانس برای درمان کرونا و نقش در نجات هزارها انسان دارد؟

بعد از بررسی تمام مطالعات، نتایج، ارزیابی و Meta Analysis که توسط Expert Panel آمریکا و دوکتوران دیگر شده، و در شرایط فعلی که هیچ تدابیر بهتر از این موجود نیست، بلی از همه ادویه‌های که تا فعلاً به دست است چانس و نقش این دوا بیشتر و بی‌مانند است.

۹. هر هم وطن و انسان که بدون دست رسی به این تدابیر ترک حیات می‌کند و یا شدیداً از بیماری کرونا متضرر می‌شود تا حدی مقامات کشور مقصر خواهد بود.

در صورت که اقدامات جدی در این مورد صورت نگیرد و یا این موضوع حیاتی را جدی نگیرند مقامات دولت و وزارت صحت کشور مسؤلیت وجدانی و بشری خواهند داشت.

۱۰. با خواندن این همه که همرا با مدارک و نتایج خیلی مثبت است، طرز مبارزه و روش ما با کرونا تغییر خواهد کرد. ما انسان‌ها عموماً را حل مشکلات را در جاهای دور دست جستجو می‌کنم، در حالیکه بعضی اوقات جواب آنقدر به ما نزدیک است که آنرا نمی‌بینیم. ضرورت به واکنش کردن میلیون‌ها انسان نیست، در صورت که را حل ساده و بی‌ضرر و ارزان موجود است. هیچ نوع مدرک معتبر علمی موجود نیست که این آمپول‌های تجارتي مؤثر باشد، عواقبی آنرا هیچ کس نمی‌داند.

ای قوم به حج رفته کجا بید کجا بید
ممشوق همین جاست بیاید بیاید

۱۱. راجع به جزئیات مکانیزم تأثیر Ivermectin لطفاً در مواد درج شده بخوانید ولی طور خلاصه چند نکته اساسی را می‌نویسم.

پژوهش‌ها از ۲۰۱۲ به این طرف جریان دارد به شمول تحقیقات اسمال در باره نقش Ivermectin. **الف**: ناپدید شدن لشکرک های ویروس Viral load در مدت ۴۸ ساعت در تست های لابراتواری یا *in vitro*.

ب: تأثیرات ضد ویروسی و جلوگیری از تکثیرگرای ویروس‌های چون Zika, Dengue, Corona و غیره.

ت: تأثیرات ضد التهابی ناشی از تأثیرات ویروس.

پ: جلوگیری از انتشار و انکشاف Covid-۱۹.
ت: کوتا ساختن زمان بهبودی در جریان تدابیر.

ج: کاهش دادن مرگ و میر در بیماران کرونای و حتی آنهایی که شدیداً مبتلا شدن و وضعیت خراب دارند.

چ: کاهش دادن مرگ و میر عمومی Case fatality rate.

۱۲. مناطق و ولایات کشورهای مربوطه که استفاده Ivermectin را رایج کردند، نتایج خیلی مثبت دارند.

کشور پیرو Peru در آمریکا لاتین بیشترین مرگ و میر را در جهان داشت، و بعد از استفاده این دوا در بسیاری از مناطق کشور ۸۰٪ مرگ و میر از کرونا کاهش یافته است، این روند در ولایات مختلف کشورهای دیگر چون برزیل و بولیوی نیز دیده می‌شود.

۱۳. دوباره سوال اساسی این است که آیا امکان دارد که یک دوا نسبتاً بی‌ضرر و ارزان دارای تأثیرات بهتر از تمام دواهای تست شده در تدابیر کرونا باشد؟

بلی، ارزیابی مطالعات این فرضیه را تصدیق می‌کند و هر کس که تجربه با خواندن مطالعات علمی دارد می‌تواند صحت این خبر فوق‌العاده را در مطالعات بدست آمده بررسی کنند.

۱۴. تعداد زیاد کشورهای آمریکا لاتین در جریان مروج کردن این تدابیر اند و مشکل اساسی بسیاری از کشور این است که صحت عامه و مقامات به شکل مستقیم یا غیر مستقیم تحت کنترل Big Pharma های جهانی اند و این کمپنی‌های

غول‌بیکر هیچ مفاد از تدابیر Ivermectin نمی‌کنند چون زمان حق انحصاری یا Patent این دوا سال‌های زیاد است که تمام شده و دوا ارزان است و هر کشور می‌تواند آنرا تولید کند. اینها فکر و توجه مردم جهان را مصروف واکسین‌های می‌کنند که عواقب آن صرف به خداوند متعال معلوم است.

۱۵. همان طوریکه یک تعداد از پزشکان اروپا نامه‌های به مقامات به خاطر این تدابیر ارسال کردند، من نامه به کمیته علمی (SER Science, Epidemiology Research) کشور ارسال کردم و از متخصصان، دانشمندان، دوکتوران و غیره بزرگان و عزیزان کمیته خواهش کردم که این موضوع فوق‌العاده مهم و بی‌نظیر را تحت بحث سیستماتیک قرار داده و این ادویه را محور اصلی تدابیر، پیشگیری و مبارزه با کرونا قرار دهد، ممکن این رحمت خداج برای مردم رنج دیده و بیچاره افغانستان باشد. مسولیت بنده همین بود، حال تصمیم را مقامات بگیرند.

۱۶. ارزان بودن، عوارض جانبی ناچیز، ساده تطبیق شدن، و کوتا بودن دوران تدابیر و ساحه یا spectrum وسیع استفاده آن از پیشگیری تا تدابیر بیماران در واحدهای مراقب ویژه، اهمیت این دوا را بی‌مانند می‌سازد.

۱۷. هفته آینده من لکچر راجع به این موضوع در بیمارستان آکادمیک سویدن دارم، بعد از این که نامه‌های برای کارمندان بخش انتانی و ICU نوشتم. ولی مردم عزیز من از همه مقدم‌تر است و ضرورت بیشتر به کمک دارند و خواستم این موضوع را به مردم کشور برسانم. در غرب کنترل نهایی امور صحت بدست مردم و پزشکان نیست و به همین دلیل اکثریت مطالعات در کشورهای دیگر صورت گرفته.

۱۸. معلوم دار که این نشریه سوال‌های زیادی را بلند خواهد کرد من انشاءالله در نشریه های بعدی طریقه استفاده، مقدار شرایط و مدت تدابیر را نشر میکنم، ولی دوستان که فعلاً دچار کرونا اند، می‌توانند با مشوره بنده تدابیر را آغاز کنند. من تا حد ممکن برای مردم و پزشکان کشور در بخش تدابیر همکاری خواهم کرد، اینکه مقامات کشور موضوع را عملی می‌کنند یا نه مربوط به مسائل مختلف است که من آنرا نمی‌توانم تغییر دهم، ولی در بخش خود در خدمت شما هستم.

"روشن کردن یک شمع بهتر از سال‌ها نفرین به تاریکی بود"

زنان هرات در دیدار با داکتر عبدالله عبدالله: دستاوردهای ما نباید قربانی صلح شود

فربیا اکبری

افزود، هیأت مذاکره کننده صلح دولت افغانستان تمام تلاش‌شان را برای به نتیجه رسیدن این گفتگوها انجام خواهند داد و اگر این گفتگوها برای رسیدن به صلح با عزت برای مردم افغانستان نتیجه نداد، باز آن وقت مردم افغانستان تصمیم خواهند گرفت.

عبدالله افزود، «کسی برای تسلیم شدن به آنجا نرفته است».

عبدالله عبدالله رییس شورای عالی مصالحه برای شرکت در نهمین دور کنفرانس گفتگوهای امنیتی هرات به این ولایت سفر نمود و در حاشیه‌ای این کنفرانس با شماری از زنان نیز دیدار نمود.

دولت با توجه حملات تروریستی اخیر در کشور نباید از نرمش در گفتگوهای صلح بین افغان‌ها کار بگیرد. حداقل باید این گفتگوها را به رسم اعتراض ترک کند. از سوی هم، ثریا پاکزاد فعال حقوق زن در هرات گفت: «فقر در کشور عامل عمده و تأثیرگذار بر روی امنیت کشور است و اگر دولت در قسمت فقر زدایی تلاشی بیشتری انجام دهد، گروه‌های تروریستی نمی‌توانند از میان مردم افغانستان سربازگیری کنند».

در همین حال، داکتر عبدالله عبدالله رییس شورای عالی مصالحه کشور

شماری از زنان هرات در دیدار با داکتر عبدالله عبدالله رییس شورای عالی مصالحه کشور از دولت خواستند، در گفتگوهای صلح جدی‌تر گام بردارد. این زنان می‌گویند، نباید دستاوردهای زنان و آزادی بیان قربانی صلح شود.

این زنان که روز(شنبه، ۲۴ عقرب ۱۳۹۹) با رییس شورای عالی مصالحه دیدار کردند، بیان کردند، صلحی که از مردم افغانستان قربانی بگیرد، نمی‌خواهند. سکینه حسینی؛ عضو شورای ولایتی هرات بیان کرد که

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

جامعه مدنی و چگونگی آن در افغانستان

احمد ارشاد خطیبی استاد دانشگاه

در دهه ۱۹۹۰ میلادی، جامعه مدنی از یک مفهوم نسبتاً گنگ به یک مفهوم و موضوع اصلی در علوم اجتماعی مبدل شد. چند عامل مهم در تبدیل شدن آن به واژه و موضوع اصلی در علوم اجتماعی نقش داشته است:

۱. در این برهه، آمریکا و بسیاری از کشورهای اروپایی برای ترویج دموکراسی در خارج از مرزهای شان تمایل نشان داده‌اند. فروپاشی شوروی، کشورهای اروپایی و ایالات متحده آمریکا، استرالیا و کانادا را متمایل کرده بود که در اجزاء جداشده‌ی آن، نظام‌های شبیه نظام خود داشته باشند.

۲. دومین عامل، عاملی بود که ارتباط به تغییراتی دارد که در خود دموکراسی‌های جاافتاده به وقوع پیوست.

۳. سرخوردگی از عملکرد نهادهای دولت در دموکراسی‌های غربی، عامل دیگری در برابر این تحولات بود. در دهه از ۱۹۹۰ هرچند مفهوم جامعه مدنی مروج شد، اما رواج مفهوم جامعه مدنی، خود منجر به مبهم شدن آن نیز گردید.

درباره چیستی جامعه مدنی وقتی سخن گفته می‌شود، بهتر است از هگل بی‌اغایم. هگل در کتاب مشهور خود تحت عنوان «فلسفه‌ی حق» به تعریف جامعه مدنی پرداخته که همواره در نهادهای آکادمیک نقل می‌شود، ولی رضایت‌بخش نیست. تعریف هگل از جامعه مدنی قرار ذیل است: جامعه مدنی حوزه‌ای از سازمان‌ها و انجمن‌های داوطلب

است که بین خانواده در یک سوی طیف و دولت در سوی دیگر آن قرار دارند. این تعریف را شمار اندکی از نویسندگان و ترویج‌دهندگان دموکراسی پذیرفته‌اند، حتی آنانی که نقل کرده‌اند، کمتر چنین تعریف موسعی را می‌پذیرند. بحث انجمن‌های داوطلبانه را که هگل مطرح می‌کند و میان خانواده و دولت قرار دارد، نمی‌تواند مفهوم جامعه مدنی را به اندازه کافی روشن سازد. باشگاه، مثالی از انجمن داوطلبانه است، زیرا عضویت در آن انتخابی است، اما خانواده نمی‌تواند انجمن داوطلبانه باشد، زیرا عضویت در آن انتخابی نیست. این تعریف موسع که همه انجمن‌های داوطلبانه‌ی موجود میان خانواده و دولت جامعه مدنی است، برای بسیاری قابل پذیرش نیست، زیرا خیلی از گروه‌های تروریستی و حقوق بشری را در یک دسته‌بندی قرار می‌دهد.

دشواری‌های نظری سبب شده هم‌چنان مفهوم جامعه مدنی مبهم بماند و بحث‌ها میان دانشگاهیان تداوم یابد، اما در این مدت سازمان‌های کمک‌کننده به دموکراسی، نهادهای جامعه مدنی و حکومت‌های حامی گسترش جامعه مدنی منتظر نماندند و در عمل این واژه را تعریف کرده‌اند.

در حالی که مجادلات نظری فراوانی میان نظریه‌پردازان و فعالان مدنی درباره‌ی چیستی جامعه مدنی جریان دارد، اما درباره‌ی اهمیت آن، توافق نظر گسترده‌ای موجود هست. در یک نگاه اجمالی، می‌توان جامعه مدنی را چنین تعریف کرد:

نهادهایی که برای دموکراتیک شدن قدرت سیاسی

مبارزه می‌کنند نه برای کسب قدرت سیاسی.

۱. جامعه مدنی سنتی و مدرن

جامعه مدنی سنتی و مدرن، روابطی واژگونه با یکدیگر دارند، چنان‌چه در کشورهایی که دولت نیرومند است، جامعه مدنی سنتی ضعیف و جامعه مدنی مدرن قوی است، در کشورهایی که دولت ضعیف است، به جای جامعه مدنی مدرن، این جامعه مدنی سنتی است که نیرومند می‌شود.

سازمان‌های جامعه مدنی سنتی در مقایسه با سازمان‌های جامعه مدنی مدرن کمتر تخصصی و رسمی هستند. سازمان‌های سنتی معمولاً افرادی ندارند که تمام وقت کار کنند و یا هم دفاتر مشخصی داشته باشند. حتی در کشورهای صنعتی و فراصنعتی، تخصصی شدن جامعه مدنی و بنابراین جدا شدن آن از جامعه به طور کلی، پدیده‌ای است که پیشینه‌ی چندانی ندارد.

لیکن جامعه مدنی مدرن به عنوان مجموعه‌ای از سازمان‌ها تعریف می‌شود که مرزهای مشخصی دارند و به این واسطه از خانواده و در واقع از بقیه جامعه و هم‌چنین از دولت جدا می‌شوند.

در نبود دولتی نیرومند، شبکه‌های جامعه مدنی ممکن است به منبعی از قدرت و سلطه برای یک گروه اقلیت تبدیل شوند. در این حالت این شبکه‌ها، از بخش بزرگ‌تر جامعه بیگانه می‌شوند و بدین ترتیب از بازسازی دولت و به کارگیری اشکال دموکراتیک حکمرانی جلوگیری می‌کند.

ادامه مطلب در صفحه بعدی

شکل‌های سنتی جامعه مدنی در همه کشورها وجود دارد، اما این اشکال لزوماً کارکردهای سنتی ندارند. زمانی که دولت ضعیف است، جامعه مدنی سنتی نیرو می‌گیرد. اشکال سنتی جامعه مدنی به حل مشکلاتی ویژه که به واسطه ضعف دولت ایجاد شده‌اند، کمک می‌کنند، اما این اشکال ممکن است از تقویت دولت جلوگیری نمایند. نگاهی به پیشینه‌ی نهادهای جامعه مدنی در افغانستان ۲. نگاهی به پیشینه‌ی نهادهای جامعه مدنی در افغانستان

وقتی از جامعه مدنی در افغانستان سخن گفته می‌شود، هدف دو نوع جامعه است، نخست جامعه مدنی جدید و مدرن که سابقه زیادی ندارد و دوم جامعه مدنی سنتی که سابقه و پیشینه طولانی دارد.

جامعه مدنی سنتی به شکل هنجارها و ساختارهای اجتماعی در گذشته‌های دور بیشتر در دهکده‌ها و کمتر در شهرهای افغانستان وجود داشته و دارد. جامعه مدنی سنتی اغلب در روستاها فعال بوده و در بی تأمین رفاه عمومی و منعت جمعی، حل معضلات و تنش‌های اجتماعی بوده است. شوراها، محلی مردمی، جرگه‌ها، شوراها، محاسن سفیدان، نمونه‌هایی از جامعه مدنی سنتی بوده و هستند که در حل بسیاری از معضلات اجتماعی و فرهنگی و حتی اقتصادی سودمند واقع شدند.

جامعه مدنی را در افغانستان برای بار نخست در راهاندازی اصلاحات امیر شیر علی خان در طی سال‌های ۱۸۶۲-۱۸۷۸ دیده می‌توانیم. شیر علی خان را می‌توان نخستین مؤسس مدنیت و تحولات صنعتی در کشور به حساب آورد. در دوران پادشاهی او بود که برای نخستین بار دو مطبعه سنگی از هند به کابل آورده شد. در دور دوم پادشاهی‌اش، دو مطبعه در کشور به نام‌های شمس‌النهار و مصطفی‌ای به فعالیت شروع کردند. در نشریه شمس‌النهار از جامعه مدنی و صنعتی‌شدن سخن گفته می‌شد و تلاش صورت می‌گرفت تا آذهان مردم روشن گردد. در دور دوم پادشاهی شیر علی خان، زمینه برای فعالیت نهادهای جامعه مدنی مدرن فراهم شد، ولی حمله دوم انگلیس و روی کار آمدن یعقوب خان و عبدالرحمن خان مانع از رشد جامعه مدنی گردید.

با پایان زمامداری عبدالرحمان خان و شروع زمامداری حبیب‌الله خان، فضای جامعه بازتر شد. جنبش مشروطیت اول در دوران پادشاهی امیر حبیب‌الله خان در آغاز قرن بیستم، در راستای جامعه مدنی، فعالیت‌های ارزشمندی انجام داد. بنا به گفته مورخین کشور از جمله میر غلام محمد غبار در کتاب افغانستان در مسیر تاریخ،

جنبش‌های مشروطیت اول و دوم، جنبش‌های اجتماعی، سیاسی و اصلاحی بودند که توسط عده‌ای روشنفکر در چندین مرحله به وجود آمدند. این جنبش‌ها بیشتر در پی دموکراتیک‌ساختن قدرت سیاسی بودند. در مرام‌نامه جنبش مشروطیت اول، تفاهم و وحدت در کشور، ارتباطات با جهان، گسترش معارف از طریق تأسیس مکاتب، عدالت اجتماعی و مساوات و آزادی از جمله اهداف بنیادین این جنبش ذکر شده است. مشروطیت دوم نیز در پی مشروطه‌ساختن قدرت سیاسی و استقلال کشور بوده است.

جامعه مدنی مدرن در افغانستان فراز و نشیب‌های زیادی را سپس پشت سر گذاشتند. پس از سقوط حکومت طالبان در سال ۲۰۰۱ میلادی، زمینه برای فعالیت‌های جامعه مدنی مدرن به خوبی فراهم شد.

۳. رابطه‌ی متقابل دولت با نهادهای جامعه مدنی در افغانستان پس از سقوط حکومت طالبان در سال ۲۰۰۱ م، نهادهای مدنی مدرن زیادی در افغانستان به وجود آمدند. درباره جامع مدنی پس از سال ۲۰۰۱ م در افغانستان، موضوعات مهمی قابل طرح و بحث است. یکی از موضوعات مهم رابطه متقابل دولت با جامعه مدنی می‌تواند باشد. رابطه متقابل نهادهای جامعه مدنی و دولت در نوزده سال اخیر را می‌توان در دو مقطع زمانی مورد بررسی قرار داد.

۱. دوره‌ی زمامداری حامد کرزی از ۱۳۹۴-۱۳۸۱
 ۲. دوره‌ی حکومت وحدت ملی از ۱۳۹۴ تاکنون
 در دوره‌ی اول، رابطه متقابل، مبتنی بر همکاری و تفاهم بود. نهادهای جامعه مدنی مدرن در این دوره، رو به رشد بوده‌اند. در این دوره، نهادهای مدنی مدرن

زیادی در کشور تأسیس شدند. طبق آمار رسمی، در حال حاضر بیش از سه هزار نهاد مدنی در افغانستان وجود دارد که بیشتر آن در همین دوره به وجود آمدند. مسئولان و رؤسای نهادهای مدنی مدرن، در بسیاری از کنفرانس‌های بزرگ دولتی در داخل و خارج شرکت داشتند. در این دوره، مسئولان نهادهای مدنی مدرن، به نشانی حکومت انتقادات شدیدی نداشتند و کمتر شاهد نارضایتی آنان بودیم. در این مقطع زمانی، جامعه مدنی مدرن رشد چشم‌گیری داشته است، اما جامعه مدنی سنتی که در برابر جامعه مدنی قرار داشت و دارد، در این دوره، تضعیف شد و رشد چشم‌گیری نداشته است. در دوران زمامداری حامد کرزی، حمایت‌های جامعه جهانی از نهادهای جامعه مدنی مدرن رو به افزایش بود.

اما در دوره‌ی دوم، نهادهای جامعه مدنی مدرن، وضعیت خوبی نداشته است. در حکومت وحدت ملی رابطه متقابل نهادهای جامعه مدنی و دولت، چندان بر مبنای تفاهم و همکاری نبود. در این دوره، انتقادهای مقام‌های دولتی از شیوه کارکرد نهادهای مدنی همواره مطرح می‌شد. مقام‌ها و سخنگویان ارشد حکومتی، بارها اعلام کردند که جامعه مدنی نتوانستند جایگاه خود را در جامعه تثبیت کنند. در مقابل، مسئولان نهادهای مدنی بارها شکوه سر دادند که حکومت در برنامه‌های بزرگ ملی چون صلح، سهمی به جامعه مدنی نداده است.

در افغانستان پس‌طالبان، نهادهای جامعه مدنی مدرن از ضعف‌هایی برخوردار بوده و هستند. از ضعف‌های کلان نهادهای جامعه مدنی مدرن در افغانستان یکی این است که نتوانستند در بیرون از کابل فعالیت‌های مؤثری داشته باشند. فعالیت این نهادها عمدتاً در کابل متمرکز بوده است، می‌توان گفت فعالیت‌های آنان محدود بوده و همه‌شمول نبوده است. از سوی دیگر، بسیاری از این نهادها خودجوش و مستقل نیستند و کار آنان آگاهانه، روشمند و مبتنی بر یک استراتژی واحد نیست. هم‌چنین در افغانستان پس‌طالبان، میان نخبگان جامعه مدنی مدرن، انسجام فکری و ساختاری به اندازه کافی وجود ندارد. در سال‌های اخیر؛ جامعه مدنی مدرن، برای استقلال مالی و فکری خود کاری جدی نکردند. با این حال، در برابر استقلال و کارآمدی جامعه مدنی در افغانستان، مشکلات و موانعی وجود دارد: فقر مالی و فکری، تروریسم، فرهنگ سیاسی محدود، عدم حمایت مردم از نهادهای مدنی، قوم‌گرایی، افراط‌گرایی مذهبی و غرب‌ستیزی؛ بزرگ‌ترین دشمنان جامعه مدنی مدرن در افغانستان به حساب می‌آیند.

تغذیه با شیر مادر

نویسنده:
الحاج رنجور یار دکتور
عبدالظاهر اوبهی

اصول اساسی تغذیه با شیر مادر:

- تغذیه با شیر مادر در جریان ساعت اول بعد از تولد شروع گردد.
- تا سن شش ماهگی تغذیه با شیر مادر منحصر و محدود گردد.
- ادامه تغذیه با شیر مادر همراه با غذای اضافی تا سن دو سالگی ادامه یابد.
- شیر مادر غذای ایدال نوزاد بوده و بهترین تعارف خدادادی مادر به طفل است. شیر مادر دارای تمام مواد مغذی برای رشد و تکامل شیرخوار از زمان تولد تا سن شش ماهگی اول زندگی است. تغذیه انحصاری با شیر مادر تا سن شش ماهگی سبب کاهش مرگ و میر نوزاد و شیرخوار تا سیزده فیصد را دارد. برای رسیدن به فواید اعظمی، تغذیه انحصاری با شیر مادر در جریان نیم ساعت اول بعد از تولد و ادامه آن تا شش ماه بعد از تولد است.

فواید شیر مادر:

- برتری تغذیه: شیر مادر دارای تمام مواد مغذی ضروری برای رشد و تکامل نوزاد به تناسب اعظمی آن بوده و به شکلی که به آسانی هضم و جذب آن صورت می گیرد.
- **کاربوهیدریت:** لکتوز به غلظت بلند $gr(6-7)$ در شیر مادر است. گلکتوز برای تشکیل **Galactocerebroside** ضروری است. لکتوز در جذب کلسیم کمک نموده و رشد لکتوباسیل را زیاد می سازد که باکتری

خوب امعا است.

- **پروتئین:** پروتئین شیر مادر در مقایسه با شیر حیوانی کم است ($1.1gr/dl_0.9$) پروتئین شیر مادر است (اکثریت پروتئین به شکل **lactalbumin** و **lactoglobulin**) می باشد که به آسانی جذب می گردند. شیر انسانی دارای آمینو اسیدهای **taurine** و **cysteine** است که برای انتقال سیاله عصبی و تنظیم عصبی ضروری می باشد که شیر گاو و فارمولا فاقد آن است.
- **شحمیات:** شیر مادر غنی از اسیدهای شحمی غیر مشبوع بوده که برای **myelination** سیستم عصبی ضروری است که شامل اسیدهای شحمی امگا دو و امگا شش است که در ساختن پروستاگلاندین و کلسترول ضروری بوده که اساس هورمون های استروئیدی است
- **ویتامین ها و منرال ها:** از نظر مقداری و استفاده حیاتی ویتامین ها و منرال ها به اندازه کافی در شش ماه اول زندگی ضروری است.
- **آب و الکترولیت ها:** مقدار آب شیر مادر 88% بوده که در ماه اول زندگی حتی در ماه های تابستان کافی بوده و ضرورت به دادن آب اضافی نیست، از سبب پایین بودن اسمولاریتی، شیر مادر بار کم بالای گرده شیر خوار وارد می کند.
- **برتری ایمونولوژیک:** شیر مادر دارای فاکتورهای محافظتی شامل ایمینوگلوبولین که

اساسا **Ig A** ، ماکروفاژ، لنفوسیت ها، لکتوفرین (که رشد **E.Coli** را در شیرخوار نهدی و از **AGE** دوره شیرخوارگی جلوگیری می کند). لایزوزیم، فاکتور **Bifedus** و اینترفرون است که از این رو شیرخوار که با شیر مادر تغذیه می گردد کمتر به انتان مصاب می گردد و چهارده مرتبه کمتر مرگ و میر از سبب اسهال و چهار مرتبه کمتر مرگ و میر از سبب انتان طرق تنفسی رخ می دهد و همچنان شیر مادر **Staphylococcal Septicemia** Of Newborn جلوگیری می کند.

- **فواید متفرقه:** شیر مادر دارای فاکتور رشد، انزایم ها و هورمون ها است موجودیت **Epidermal growth factor** در شیر مادر پختگی حشرات معایی را زیاد ساخته و خطر آلرژی را در زندگی آینده را کاهش می دهد. اطفال تغذیه شده با شیر مادر هفت مرتبه کمتر چانس آلرژی دارند و انزایم هایی مانند لپیزاز، هضم شحم را در شیر بلند برده و در آینده از امراض اتوایمیون مانند **Type 1 diabetes mellitus** جلوگیری کرده و از **Arteriosclerosis** وقایه می کند. بدین صورت اطفالی که از شیر مادر تغذیه می کنند کمتر خطر آلرژی انتانات گوش و کمتر پرابلم های **Orthodontic** دارند و در آینده کمتر خطر دیابت و امراض قلبی و لنفو ما را دارند.

ادامه مطلب در صفحه بعدی

اندامه مطلب هههه

• **Mental growth:** اطفالی که از شیر مادر تغذی می کنند بهتر با مادر ارتباط دارند و مطالعات نشان داده که IQ این اطفال بلندتر از اطفالی است که از سایر شیرها استفاده کردند.

فواید برای مادر:

شیر دادن فوری نوزاد بعد از ولادت در برگشت رحم به حالت اولیه کمک می کند و چانش خونریزی بعد از ولادت را کاهش می دهد، از سبب امینوره شیر دهی از حمل گرفتن جلوگیری می کند. اگر مادر شیردهی انحصاری به طفل خویش دارد و تحیض صورت نگیرد ضرورت به دادن دوی ضد حاملگی در جریان شش ماه اول بعد از ولادت نیست. شیردهی مادر بی زحمت و صرفه جویی در وقت را به همراه دارد. شیر دهی مادر خطر کانسر ثدییه و تخمدان را کاهش می دهد، شیر دهی مادر راه مؤثر کاهش وزن مادر است که در حاملگی وزن گرفته بوده و سبب خروج شحم اضافی که در حاملگی ذخیره گردیده بود می شود. شیر مادر دارای ترکیب مناسب مطابق به هر سن است، تدارکات به کار ندارد، طبیعی، خالص، مهیا، تازه، درجه حرارت مناسب و اقتصادی و ارزان است، رابطه عاطفی مادر با طفل برقرار می کند.

ترکیب شیر مادر:

به اوقات مختلف مطابق ضرورت طفل ترکیب شیر مادر قبل المیعاد و با معیاد مختلف است.

• **کلسیتروم:** شیرافرازی در سه تا چهار روز اول بعد از ولادت است که مقدار آن کم، زرد و غلیظ است، دارای مقدار زیاد انتی بادی،

حجرات معافیستی و ویتامین های منحل در شحم **A, D, E** و **K** است.

• شیر دوره انتقالی: (Transitional Milk)

بعد از سه تا چهار روز اول الی دو هفته بعد از ولادت می باشد که ایمینوگلوبولین و پروتئین آن کم شده و مقدار شحم و شکر آن زیاد می شود.

• **Mature Milk:** که به تعقیب شیر انتقالی آمده که آبگین و نازکتر بوده مگر دارای تمام مواد مغذی اساسی بوده که برای رشد اعظمی طفل آماده است.

• **Preterm Milk:** شیر مادری که نوزاد که قبل از هفته سی و هفت ولادت کرده است دارای مقدار زیاد پروتئین، سدیم، آهن، ایمینوگلوبولین ها و کالوری مطابق و ضرورت قبل المیعاد است.

• Fore Milk: شیر افرازی

در شروع تغذی است که آبگین بوده و پروتئین، شکر، ویتامین ها، منرال ها و آب زیاد دارد که تشنگی طفل را

برطرف و خاموش می کند.

• **Hind Milk:** در اخیر تغذی می آید که شحم زیاد دارد و انرژی زیاد می دهد که احساس سیری و اشباع را می دهد ترکیب شیر که با فاز تغذی تغییر می کند برای رشد اعظمی **Fore & Hind Milk** ضرورت است بدین واسطه باید طفل یک ثدییه را بمکد و بعد به ثدییه دیگر انداخته شود.

کارگاه آموزشی

"توسعه یافتگی و ابعاد

مختلف آن"

در شورای تخصصان هرات برگزار شد

شورای تخصصان هرات به سلسله کارگاه‌های قبلی خود این بار کارگاهی را تحت نام "توسعه یافتگی و ابعاد مختلف آن" برای بیش از ۴۰ تن از علاقه‌مندان این موضوع برگزار کرد. مسوولان برگزار کننده این کارگاه، هدف از برگزاری این کارگاه را آگاهی شهروندان برای رسیدن به توسعه می‌دانند. این کارگاه توسط هادی خردورز جویا استاد پوهنتون / دانشگاه تدریس شد.

شماری از اشتراک کننده‌گان، این کارگاه آموزشی را برای افزایش دانش اشتراک کننده‌گان مفید توصیف می‌کنند. احمد فیصل کمال، یکی از اشتراک کننده‌گان این کارگاه آموزشی بیان می‌کند، توسعه یافتگی از عنوان‌های خوبی است که متأسفانه کمتر روی آن بحث صورت می‌گیرد. اگرچه از موضوعات قابل بحث در کشور می‌باشد.

نستوه عظیمی یکی دیگر از اشتراک کننده‌گان بیان می‌دارد که برگزاری این چنین کارگاه‌های می‌تواند که راه توسعه یافتگی را نشانگر باشد.

وی ادامه می‌دهد خوب است که دیگر نهادها هم در راستای گسترش دانش، چنین کارگاه‌های را برگزار نمایند.

در این کارگاه روی این موضوعات بحث شد: توسعه سیاسی، توسعه اقتصادی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی.

این کارگاه روز چهارشنبه، ۲۶ سنبله و پنجشنبه ۲۷ سنبله برگزار شد.

قابل ذکر است که شورای تخصصان هرات همواره کارگاه‌های آموزشی و تخصصی را برای بلند بردن آگاهی دانشجویان و قشر متخصص جامعه برگزار می‌کند.

سیاوشان، یاد آوری از باستان زمانه‌ها سرزمین دلارای

قسمت دوه و پایانی

محمد صدیق میر:

نام مسمی بوده است. و خواجه محمود بن اسحاق شهبای خوشنویس، خود از شاگردان میرعلی هروی خطاط معروف عصر میرزایان تیموری بوده است.

وزیر دانشمند امیرعلی شیر نوائی درین محل عزیز و پر از آبهای روشن و خوشگوار، چند تخته باغ، چند جریب زمین و دو قطعه تاکستان داشته که همه را در زمره موقوفات مدرسه و خانقاه خویش ساخته بود. معلوم نیست که این رسم شریف حالا هم جریان دارد یا در حاله از ابهام فرو رفته است.

بنا به روایتی بقایای همان قلعه یا گنگ دژ قدیمی تا دهه‌های قبل نمایان بوده که از اثر گذر هزاره‌ها و سده‌ها مندرس و در نهایت معدوم و از بین رفته است.

گنگ (۵) به بیانی نام شهر تاشکنت بوده که زمانی آن را چاچ می‌گفته‌اند. و از سوی دیگر گنگ نام شطی در هندوستان است که ۳۰۹۰ کیلومتر امتداد داشته و شماری از شهرهای هند را مشروب می‌سازد.

و اما، شماری چند از فرآورده‌های سیاوشان این روستای باستانی و پراوازه، به عنوان مشمت نمونه خروار تقریر و می‌شمارم: شفتالوی آبدار و بی‌مثالش که دل و جان را جلا می‌دهد. برنج صدری بلند آوازه که عطر طبع شده‌اش خاطره انگیز است. انواع انگور که هر یک از دیگری شیرین‌تر و از شهد و شکر لبریز. که در بعضی از سال‌ها برداشتش تا به سی هزار خروار (۶) قید گردیده است.

دیدار سیاوشان بار بارم آرزوست.

۱- رسول پویان، حاکم نشینان هرات ص ۳۱۵

۲- دکتر زهرا خانلری «کیا»، فرهنگ ادبیات فارسی دری ص ۳۷۱

۳- فردوسی طوسی، شاهنامه ص ۱۲۴

۴- تعلیقات فکری سلجوقی، رساله مزارات هرات ص ۱۰۵

۵- دکتر محمد معین، فرهنگ فارسی جلد ۶، ص ۱۷۲۵

۶- معین‌الدین محمد زمجی اسفزاری، روضات الجنات فی اوصاف مدینه

هرات. بخش یکم، روضه دوم، چمن دوم ص ۸۳

که آنرا کسی تا نیند بچشم
ز تیفش دو فرسنگ تا بوم خاک
نیند زمین دیده بر تیغ کوه
بسی رنج برد اندر آن جایگاه
بناکرد جائی چنان دلگشای
بدر کاخ و میدان و ایوان بساخت
بسازید جائی چنان چون بهشت
چو هر چش بیایست بر ساختند
چنان بد که روزی سیاوخش راد
برفتند و دیدند جائی چنان
خوش و خرم و خوب و آراسته
پسندید با جای شاهنشهان

بباید ترا دیدن آن ناگزیر
تو گوئی ز گوینده آید بچشم
همه گرد بر گرد خاکش مفاک
هم از بردن مرغ گردد ستوه
ز بهر بزرگی و تخت و کلاه
یکی شارسان اندر آن خوب جای
درختان بسیارش اندر نشاخت
گلو سنبلو و نرگسو و لاله کشت
عمارت بخیوبی برافراختند
خود و گرد و پیران و یسه نژاد
که از دیدنش پیر گشتی جوان
بهر جای گنجی پر از خواسته
ز کاخ بزرگان و جای مهان

گنگ دژ، پس از سعی و نظر و رنج‌های بی‌حساب سیاوش، سرانجام با تمام امکانات دفاعی و رفاهی اش به وجه با شکوهی از سنگ و گچ و رخام ساخته می‌شود و این شاه بزرگ آریائی مدتی با فرنگیس بانوی عزیزش که دختر افراسیاب نیز می‌باشد، در آن قلعه نفوذ ناپذیر که شهری است آراسته با انواع گل پته‌های عطری و زینتی که دم از بهشت می‌دهد، به عشرت می‌گذرانند. درینجا که در چرخ ناپایدار و بی‌وفا قضا چنان رقم می‌خورد که سرانجام کار، به دستور افراسیاب در زیر همین دژ بدست جلااد خونریز، با دستان بسته سر از تن جدا می‌گردد. (۴) از خون سرخش که بر زمین می‌چکد گیاهی می‌روید که دوا بی‌شماری از بیماری‌ها است. و آن را بنام پرسیاوش یا پر سیاوشان نیز می‌نامند. از جانبی دیگر در سیاوشان این منطقه دیرینه مزارات زیادی وجود دارند که تاریخ کهن داشته و اکثریت‌شان لوحی و کتیبه‌ای در آن‌ها نصب نگردیده تا هویت متوفا را مشخص بدارد. در زمره این مزارات یکی هم مزار خواجه شهباب است که در محل خواجه شهباب قرار دارد. این محل در زمان حاکمیت درخشان تیموریان هرات نیز به همین

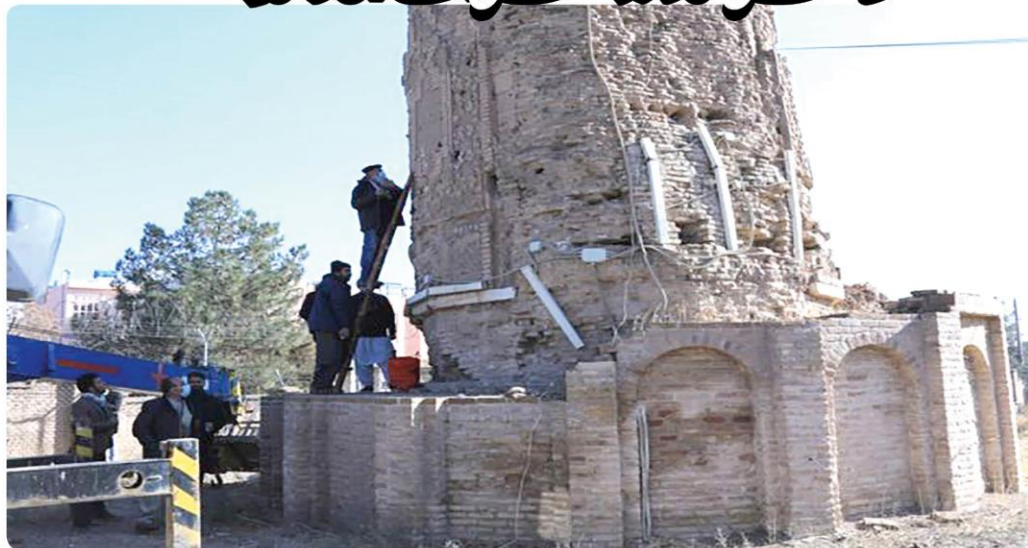

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

۱۱

۱۴

بازسازی مناره پنجم مصلی گوررشاد در هرات افغانستان

مصلی در حال حاضر ادامه دارد. گوررشاد بیگم، همسر شاهرخ میرزا تیموری (پسر امیر تیمور، از شاهان دوره تیموری) یکی از زنان مطرح تاریخ منطقه است. نظر به متون تاریخی، در طول حیاتش خدمات زیادی در عرصه علم و دانش، فرهنگ و هنر انجام داده است. مناره‌های گوررشاد در هرات افغانستان مناره‌های گوررشاد در هرات افغانستان و مسجد گوررشاد در نزدیک زیارتگاه امام رضا (امام هشتم شیعیان) در مشهد ایران، از بزرگترین یادگارهای اوست. مناره‌های مصلی هرات در عصر تیموریان و در محلی که مدرسه گوررشاد همسر شاهرخ در آن قرار داشت، ساخته شد. در دوران جنگ‌های افغانستان مصلی هرات ویران و فقط پنج گنبد آن بجا مانده که آنان نیز به شدت صدمه دیده‌اند. آرامگاه گوررشاد همسر شاهرخ میرزا تیموری نیز در کنار مصلی‌های هرات قرار دارد و این گنبدها یکی از برجسته‌ترین نمونه‌های معماری عصر تیموریان به حساب می‌آیند. مناره‌های هرات به شدت آسیب دیده‌اند.

بازسازی مناره پنجم مصلی هرات شده بود. در سال ۱۳۹۸ حکومت افغانستان اعلام کرد که مصلی و گنبد گوررشاد را در هرات بازسازی می‌کند. بازسازی این بناها را "اداره عملیاتی و توسعه‌ای" ریاست جمهوری افغانستان به عهده گرفته بود.

جیلانی فرهاد، سخنگوی والی هرات چندی قبل گفت که کار بازسازی بخش‌های از مجموعه

مناره پنجم به شدت آسیب دیده و کج شده است. دفتر والی هرات اعلام کرده که بنیاد آقاخان کار مراقبت و مستحکم کاری مناره پنجم در مجموعه مصلی گوررشاد در شهر هرات را آغاز کرده است. عبدالوحد قتالی، والی هرات از توجه رئیس جمهوری افغانستان و همچنین همکاری بنیاد فرهنگی آقاخان قدردانی کرده است.

به نوشته دفتر والی هرات، قرار است امور مراقبت و مستحکم کاری مناره پنجم با رعایت مقررات سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل (یونسکو)، زیر نظر متخصصین بین‌المللی در هماهنگی با متخصصان داخلی و ریاست اطلاعات و فرهنگ ولایت هرات به پیش برده شود.

غنی خواستار رسیدگی فوری به مناره پنجم مصلی گوررشاد در هرات شد. مصلی و گنبد گوررشاد در هرات بازسازی می‌شود. وزارت اطلاعات و فرهنگ افغانستان نیز گفته که با همکاری کشور فرانسه، به‌زودی کار باستان‌شناسی در مجموعه مصلی را آغاز خواهد کرد. چندی قبل محمد اشرف غنی، رئیس جمهوری این کشور، در تماس با والی هرات خواستار رسیدگی و

منبع: بی‌بی‌سی

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

۱۵

مطالعه تشریحی کسر پلیت اطراف سفلی

در شفاخانه حوزوی هرات سال ۱۳۹۷

رنجور بار دکتور
محمد جواد نظری ترینر
متخصص ارتوپدی
در شفاخانه حوزوی هرات

چکیده

زمینه و هدف: به طور متوسط روزانه ۳۰۰۰ حادثه ترفیکی تهدیدکننده حیات در سراسر جهان اتفاق می‌افتد. اکثر گروه سنی ۵ تا ۲۴ سال داشته و در کشورهای با درآمد کم یا متوسط که تراستپورتشن بسیار امنیت کمی دارد بوقوع می‌پیوندد. قربانیان حوادث چاده‌های به اصطلاح آسیب پذیر شامل عابرین پیاده، رانندگان و مسافرین موتورسایکل‌ها اند. کسور عظام اطراف سفلی یک جزء رایج در حوادث را تشکیل می‌دهد.

میتودولوژی: نمونه‌گیری از نوع مستمر کلینیکی انتخاب شده است. و اوقات به صورت retrospective مورد مطالعه قرار گرفتند. پرسشنامه تکمیل، معلومات بدست آمده در دیتابیس، توسط نرم افزار Excell مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها: یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد ۳۱ فیصد بین سنین ۲۵ تا ۳۹ سال‌اند. همچنین ۷۶٪ مردان از جنس مرد بوده ۲۴٪ زن می‌باشند و ۲۷ فیصد مردان از شهر هرات، ۵۹ فیصد از ولسوالی‌های هرات و متباقی ۱۴ فیصد از ولایات همجوار بودند. به همین ترتیب از نظر سمت موافه مردان تحت تحقیق بیشترین مردان را سمت چپ (۵۸٪) تشکیل می‌دهند.

نتیجه: کسر پلیت یکی از موضوعات مهم در اورتوپدی بوده از نظر نوع امپلنت (۵۶٪) DCP و LC-DCP و SCREWS هر کدام با (۳٪) را درین تحقیق تشکیل می‌دهند. همچنین ۲۱ فیصد مردان دارای کسر باز و ۷ فیصد مردان دارای سابقه infection هستند.

کلمات کلیدی: کسر، فخذ، تیبیا، تثبیت داخلی، کسر پلیت.

مقدمه

تداوی کسور اطراف سفلی، از مشکلات شایع جراحی عظام و مفاصل است و ثابت کردن آنها با پلیت روش معمول و موفق تداوی است. کسر پلیت یکی از اختلالات این میتود می‌باشد. پلت تثبیت کننده کسر به منظور پایدار کردن کسر توسط کامپرس شدن دو نهایت کسر دیزاین شده است که این کامپرسن برای ترمیم کسر مفید است زیرا باعث افزایش استحکام، تقویت احتمال تعظم اولیه با تشکل کال خورد که خود باعث افزایش مقاومت پلیت در مقابل خمیدگی و کسر می‌شود می‌گردد. بسیاری از پلیت‌ها بقدر کافی طویل و دارای چندین حفره هستند که ارتجاعیت تثبیت عظام مکسوره را تأمین کرده بتوانند. لازم نیست که در تمام حفره‌های پلیت اسکرو تطبیق شود، اما اثر جای گذاری اسکرو در استحکام تثبیت باید در نظر گرفته شود. هر حفره در پلیت یک محل ضعیفه در پلیت محسوب می‌شود (مگر اینکه پلیت در محل حفره آن ضخیم تر ساخته شود تا آن را جبران نماید). تطبیق پلیت به شکلی که حفره خالی آن بالای محراق کسر واقع شود، قویا احتمال کسر فاتیگ پلیت را بلند می‌برد. هر جزء پلیت در اطراف حفره اجزاء بلندتر استرس را در مقایسه با سایر نواحی پلیت، دریافت می‌نماید. ملاحظه دیگر اینست که در پلیت‌های چندین حفره‌ای در صورتی که اسکروها با فاصله زیادی از یکدیگر تطبیق شوند، منجر به کاهش استحکام تثبیت می‌شوند (۱).

Methodology میتودولوژی: این تحقیق از نوع Descriptive به شکل Retrospective sequencel در دیتابیس ارتوپدی و تروماولوژی شفاخانه حوزوی هرات مراجعه نمودند (در سال ۱۳۹۷) صورت گرفته است.

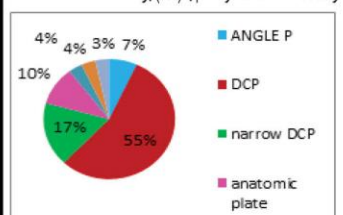
از ۳۲۵۰ مراجعه کننده داخل بستر که به تعداد ۲۹ مریض مصاب کسر پلیت اطراف سفلی مورد مطالعه این تحقیق می‌باشند. تمام مریضان کسر پلیت اطراف سفلی که قبلا عملیات فیکسیشن با پلیت و اسکرو شده و اکنون بنا به هر دلیلی دوجار کسر پلیت شده‌اند. مریضان که نزدشان نیل داخل شده بود، همچنین مریضان که فیکساتور خارجی داشتند و مریضان که طول محافظه کارانه تداوی شده‌اند از تحقیق خارج شدند.

بعد از دریافت هر واقعه واجد شرایط، با طرح پرسشنامه از عوامل دیموگرافیکی چون نام، ولد، سن، جنس، سکونت و عوامل کلینیکی چون موجودیت سایر امراض، نوع پلیت تطبیق شده، تعداد اسکروها، سایز پلیت و غیره معلومات بدست آمده است. معلومات جمع آوری شده، data گردیده و نتیجه آن توسط برنامه Excel بصورت جداول و چارت‌ها ترتیب گردیده است.

نتایج:

در مریضان تحت تحقیق نظر به گروه سنی بیشترین مریض بین سنین ۲۵ تا ۳۹ سال با فیصدی ۳۱ و در درجه بعدی سن ۱۸ - ۲۴ سال با ۲۴ فیصد و در درجه بعد سنین کمتر از ۱۸ سال با ۱۷ فیصد و در درجه بعدی سنین ۴۰ - ۵۹ سال و سن بالاتر از ۵۹ می‌باشد هر کدام با ۱۴ فیصد. طبق این تحقیق از بین مریضان که مصاب به کسر پلیت فخذ بودند بیشتر آنها مرد بودند (۷۶٪) و (۲۴٪) زن می‌باشند. بیشتر مریضان شامل این تحقیق را مریضان ولسوالی‌ها و در درجه دوم ساکنین شهر هرات و نواحی ۱۲ گانه آن و در درجه بعدی مریضان ولایات همجوار تشکیل می‌دهند. ز نظر سمت موافه مریضان تحت تحقیق بیشترین مریضان را سمت چپ (۵۸٪) تشکیل میدهد.

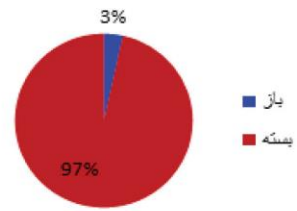
در تحقیق حاضر ۲۲ مریض به تشخیص کسر پلیت فخذ و ۷ مریض به تشخیص کسر پلیت تیبیا بودند. نسبت ۱:۳ در مریضان تحت تحقیق از نظر نوع امپلنت بیشترین‌شان DCP (۵۶٪) و کمترین‌شان LC-DCP.reconstruct plate (۳٪) و SCREWS هر کدام با (۳٪) بودند.

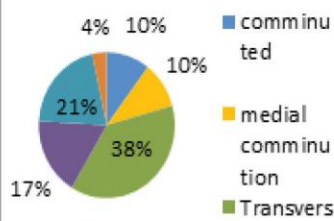
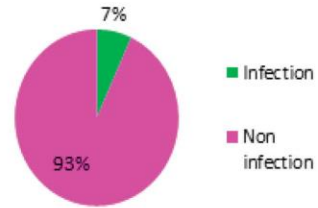
چارت ۶ تعیین پترن مصابین نظر به نوع امپلنت
چارت ۷ تعیین فریکونسی مصابین نظر به نوع کسر
در مریضان تحت تحقیق که در هنگام مراجعه به شفاخانه بررسی شد. ۳٪ نوع کسرشان باز و ۹۷٪ نوع کسر بسته بود.

(ادامه مطلب در صفحه بعد)

چارت ۹ تعیین بسیبسترن خط کسر اولیه
چارت ۸ تعیین فریکونسی مصابین نظر به تاریخچه اتان

در مریضان تحت تحقیق از نظر تاریخچه اتان در محل کسر بررسی شد. که از مجموع ۲۹ مریض به تعداد ۲ مریض Infection و ۲۷ مریض Non infection داشتند. در مریضان تحت تحقیق از نظر الگوی کسر اولیه به تعداد ۱۱ مریض (۳۸٪) می شود Transvers ، به تعداد ۳ مریض که (۱۰٪) را تشکیل می دهند comminuted ، به تعداد ۳ مریض (۱۰٪) ، medial comminution ، به تعداد ۵ مریض (۱۷٪) ، butterfly ، به تعداد ۶ مریض (۲۱٪) و oblique ۱ مریض دیگر هم un register می باشد.

در مریضان تحت تحقیق از نظر نوع عدم کفایه که مورد بررسی قرار گرفتند از مجموع ۲۹ مریض (۳۸٪) شان broken (۴۸٪) ، bent (۱۴٪) lose میباشند. در مریضان تحت تحقیق از نظر زمان وزن گذاری در محل کسر بررسی شد. که از مجموع ۲۹ مریض به تعداد ۱۴ مریض که (۴۸٪) را تشکیل می دهد primary و ۱۵ مریض که (۵۲٪) را تشکیل می دهد delayed داشتند. در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس قریبه به تعداد ۲۰ مریض acceptable ، و ۹ مریض هم unacceptable بود. در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس بیعده به تعداد ۱۷ مریض acceptable ، و ۱۲ مریض هم unacceptable بود.

مناقشه discussion :

این تحقیق بالای مریضان داخل بستر سرویس ارتوپدی شفاخانه جوزوی هرات که در طول سال ۱۳۹۷ به تشخیص عدم کفایه پلیت اطراف سفلی تداوی شده اند، انجام شده است.

• ۳٪ نوع کسر شان باز و ۹۷٪ مریض دارای کسر نوع بسته بودند. در تحقیقی دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که شکستگی اولیه در ۷٪ موارد باز و ۹۳٪ از نوع بسته بوده است. (۴).

• در تحقیق حاضر ۷۶٪ مریض به تشخیص کسر پلیت فخذ و ۲۴٪ مریض به تشخیص کسر پلیت تیبیا بودند. نسبت ۱:۳ Abidun-Silanke و همکارانش در یک تحقیق نشان دادند که کسر پلیت اطراف سفلی ۴٪ کل واقعات انرا تشکیل می دهد.

• طبق این تحقیق از بین مریضان که مصاب به کسر پلیت اطراف سفلی ۷۶٪ مرد و ۲۴٪ زن میباشند. Abidun-Silanke و همکارانش در یک تحقیق نشان دادند که مصابیت زنان کسر پلیت اطراف سفلی کمتر از ۱٪ بوده است. (۶) در یک گزارش AK,Sharma و همکارانش در هند نشان دادند که مصابیت زنان کسر پلیت اطراف سفلی ۵٪ بوده است.

• در مریضان تحت تحقیق از نظر تاریخچه اتان در محل کسر بررسی شد. که از مجموع به تعداد ۷٪ مریض Infection و ۹۳٪ مریض Non infection داشتند. در یک گزارش AK,Sharma و همکارانش در هند نشان دادند که ۲.۴٪ مریضان سابقه اتان را حکایه می نمودند. (۵) در تحقیقی دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که در ۹۶.۳٪ موارد عفونت در محل عمل وجود نداشت. (۴)

• در مریضان تحت تحقیق از نظر الگوی کسر اولیه به تعداد (۳۸٪) comminuted (۱۰٪) ، Transvers ، (۱۷٪) midial comminution ، (۱۰٪) ، oblique (۲۱٪) ، butterfly ، و ۱ مریض دیگر هم un register می باشد در تحقیق دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که شایع ترین خط شکستگی اولیه چند قطعه ای و نادرترین آن عرضانی بوده است. (۴)

در دو تحقیق دیگر به الگوی کسر کدام اشاره نشده است. در مریضان تحت تحقیق از نظر زمان وزن گذاری در محل کسر بررسی شد. (۴۸٪) primary و (۵۲٪) delayed داشتند Abidun-Silanke و همکارانش در یک تحقیق نشان ۱.۸ مریضان بیحرکتی را به مدت لازم مراعات نکرده بودند. (۶) در یک گزارش AK,Sharma و همکارانش در هند نشان دادند که ۲۴٪ واقعات ایموبیلازیشن ناکافی را حکایه می نمودند.

(۵) در تحقیقی دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که میانگین زمان شکستگی پلاک پس از عمل اولیه ۴+ ۴.۵۴ ماه بود. (۴)

• در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس بیعده ۵۹٪ acceptable ، و ۴۱٪ هم unacceptable بود. در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس قریبه ۶۹٪ acceptable بود. در تحقیقی دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که تعداد پیچهای استفاده شده در دو سمت شکستگی در ۷۴٪ موارد قابل قبول بوده است. (۴)

• در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس بیعده ۵۹٪ acceptable ، و ۴۱٪ هم unacceptable بود. در مریضان تحت تحقیق از نظر کورتکس قریبه ۶۹٪ acceptable بود. در تحقیقی دیگر جاودان و مطیعی فرد به نتیجه رسیدند که تعداد پیچهای استفاده شده در دو سمت شکستگی در ۷۴٪ موارد قابل قبول بوده است. (۴)

منابع

1 Sean E Nork. Femoral shaft fracture. Rockwood and Green's Fractures in Adults .8th edition. Copyright © 2015 Wolters Kluwer Health.ch52. pages 2149-2223.

2 Mark J. Jo, Allan F. Tencer, and Michael J. Gardner. Biomechanics of Fractures and Fracture Fixation. Rockwood and Green's Fractures in Adults .8th edition. Copyright © 2015 Wolters Kluwer Health.ch1. pages 1-30.

3 Matthew I. Ruodloff. Fractures In Lower Exteremity. Ch 54 Canale & Beaty: Campbell's Operative Orthopaedics, 13th Ed. Copyright © 2017 ELSVIER. pages 2712-2813.

۴ جاودان، م. مطیعی فرد، م. عوامل موثر بر شکستگی پلاک بعد از استیوسنتز اندام تحتانی در یکسال. مجله علوم پزشکی. تابستان ۹۶: ۸۵.

5 AK,Sharma et al. Retrospective study of implant failure in orthopaedic surgery. Medical jornal armed forces. India. 2014 J.62(1):70-72

6 Abidun-Silanke et al, implant failure in lower extremities, west Africa coll surg. 2016,4(3):89-99

Abstract:

Background: RTAs average three thousands a day worldwide. Most of them range 5-24 y-old, and in low and middle income contries, in which transportation isn't safe. Victims usually consist of pedestrians, drivers, cyclists and their passengers. Lower limb, long bone fracture is in common with RTAs. Fracture treatment with AO plate and plate related Refracture are of great concerns for patients. Specially the economic, social, educational, and occupational concers are important ones. These group of patients (plate fracture) require a great part of IPD cares in our hospital.

Methodology: The research is a retrospective study. Sampling method is case seris during the year 1397. Inclusion criteria was plate failure in tibia and femur previously applied. exclusion criteria was other methods of surgery as IMN, spica, external fixators etc. The information collected via a questionire for each patient. Data analysed by Excel software

Results: 29 cases suffering plate failure in tibia/femur were included during 1 year. 31% aged 25 to 39 y-old. 24% female and 76% male. Pattern of failure was 38% bent, 48% broken and 14% lose. Unacceptable cortexes fixed screw were 41%, acceptable cortexes in screw were 51%. Early weight bearing was 48% but 52% had delayed WB. History of infection was positive in 2 cases (7%).

Conclusion: Plate failure in long bone lower limb fracture treatment needs more attention, history of infection, early WB, Unacceptable cortex fixation, female gender are key factors for this situation. Keywords: fracture femur, stabilization, plate failure.

کارگاه آموزشی "جامعه مدنی و چگونگی آن در افغانستان"

در شورای متخصصان هرات برگزار شد

شورای متخصصان هرات این بار کارگاهی را تحت عنوان "جامعه مدنی و چگونگی آن در افغانستان" با توزیع تصدیق‌نامه برای بیش از ۳۰ تن از علاقه‌مندان این موضوع برگزار کرد.

مسئولان برگزارکننده، هدف از برگزاری این کارگاه را بالا بردن سطح آگاهی دانشجویان از جامعه مدنی و چگونگی آن را در افغانستان عنوان کرده‌اند. شماری از اشتراک‌کننده‌گان، برگزاری چنین کارگاه‌های آموزشی را برای افزایش دانش اشتراک‌کننده‌گان و جوانان مفید توصیف می‌کنند.

منیره غلامی، یکی از اشتراک‌کننده‌گان این کارگاه آموزشی می‌گوید: "در میان جامعه ما مشکلات و نواقص بسیاری است که هر یک به نوبه‌ی خود با آن دست و پنجه نرم می‌کنیم. بنابراین وضعیت کنونی افغانستان خواستار وجود جامعه مدنی مدرن است. هم‌چنان وی ادامه داد: "جامعه مدنی موضوعی است که کمتر کسی راجع به آن می‌داند. بنابراین برگزاری چنین کارگاه‌های آموزشی از آدرس شورای متخصصان برای دانشجویان/محصلان به مثابه‌ی یک دانشگاه است."

فرید جمالی؛ یکی دیگر از اشتراک‌کننده‌گان این کارگاه آموزشی بیان می‌دارد: "با اشتراک در این کارگاه آموزشی من به مفاهیم اساسی جامعه‌ی مدنی، فعالیت‌های جامعه‌ی مدنی و چگونگی وضعیت جامعه‌ی مدنی مدرن را در افغانستان آشنا شدم." هم‌چنان در ادامه افزود، برگزاری چنین کارگاه‌هایی برای جوانان به ویژه دانشجویان/محصلان برای بالا بردن سطح آگاهی‌شان مؤثر است.

احمد ارشاد خطیبی؛ استاد دانشگاه که مسئولیت تدریس این کارگاه آموزشی را به عهده داشت بیان کرد: نهادهای زیادی هستند که در راستای جامعه‌ی مدنی گام برداشته‌اند، اما این تلاش‌ها به صورت باید و شاید آن نبوده و تاکنون یک سری کاستی‌ها و موانع باعث شده جامعه افغانستان شاهد پیشرفت‌هایی چشم‌گیری نباشد. وی در ادامه افزود: "جامعه‌ی مدنی به مفهوم مدرن خود هنوز در کشور ما به صورت نوپا است، اما اگر نگاهی کلی اندازیم به کارکردهای جامعه مدنی مدرن، نقش برجسته‌ای در افغانستان پسا طالبان داشته، اما هنوز یک پدیده نوپا است و نیاز به مبارزه‌ی بیشتر دارد. این کارگاه آموزشی در روزهای چهارشنبه، ۲ میزان و پنجشنبه، ۳ میزان ۱۳۹۹ در شورای متخصصان هرات برگزار شد.

آزادگیان در افغانستان و چالش‌های آن

ترتیب دهمگان:

ساز و حسینی

سحر فضلی

فریبا میرزایی

دانشجویان دانشکده حقوق و علوم سیاسی سال دوم

چکیده

حق آزادی بیان، از بنیادی‌ترین و اساسی‌ترین حقوق انسانی محسوب گردیده و یک حق مهم از حقوق بشری افراد در جامعه تلقی شده است. در روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری اطلاعات مربوط به مسئله تحقیق و پیشینه تحقیق از کتاب‌ها، پایان نامه‌ها، مقالات و ... استفاده می‌شود. آزادی بیان از تعرض مصئون است. هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیله‌ی گفتار، نوشته، تصویر و یا وسایل دیگر، با رعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید. هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارایه‌ی قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد. با وجود این که آزادی بیان در افغانستان حدود ۱۰ سال می‌شود **رییده** اما مردم به اساس این بی نبردند که آزادی به منظور چیست به وجود اینکه افغانستان یک کشور جهان سومی هست تا جا افتادن درست و با معنای آزادی بیان به مشکلاتی روبرو هستیم. در این مقاله برای پیدا کردن راه‌های بهتر برای خلق کردن (آزادی بیان در افغانستان و چالش‌های آن) در جستجوی راهکارهای بهتری را مورد ارزیابی قرار می‌دهیم.

کلید واژه‌ها: آزادی بیان، امنیت، اخلاق، عقیده، اسلام، رسانه، حقوق بشر.

مقدمه

آزادی بیان به شمول حق دریافت و پخش اطلاعات، حق انکار ناپذیر مردم افغانستان است که توسط قانون اساسی و قوانین بین‌المللی تضمین شده است. این حق باید در همه قوانین و اجراءات از سوی حکومت و دیگران مورد احترام و حمایت قرار گیرد همه طرف‌ها، به شمول دولت، نیروهای نظامی بین‌المللی، شورشیان و سایر گروه‌های مسلح مسوولیت دارند تا این حق را مورد احترام و حمایت قرار دهند و از تهدید، حمله، اختطاف، قتل و زندانی کردن ژورنالستان و کسانی که در بی کسب و پخش اطلاعات و یا هم بیان عقایدشان هستند، خودداری نمایند

جایی که موجب نقض حقوق دیگران و اصول ارزشی مورد احترام جامعه نشود، مجازند. آزادی بیان به این معناست که افراد گذشته از این که به خاطر دانستن عقیده مخالف، چه در امور دینی و چه در امور سیاسی نباید تحت پیگرد قرار گیرند. بلکه باید بتوانند در عمل عقیده خود را ابراز نمایند و برای اثبات و احیاناً به دست آوردن همفکران دیگر درباره آن تبلیغ کنند. با وجود این که آزادی بیان در افغانستان حدود ۱۰ سال می‌شود ظهور کرده اما مردم به اساس این بی نبردند که آزادی به منظور چیست به وجود اینکه افغانستان یک کشور جهان سومی هست تا جا افتادن درست و با معنای آزادی بیان به مشکلاتی روبرو هستیم.

پیشینه تحقیق

۱. کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان (۱۳۸۱) پژوهشی را تحت نام (دسترسی به حق آزادی بیان در افغانستان) انجام داده است.

۲. فخر، حسین؛ دیبامهر، مینا؛ (۱۳۷۹) پژوهشی را تحت نام (نقدی بر جرم انگاری در پرتو و اصل آزادی بیان) انجام داده‌اند.

۳. سید باقری و سید کاظم؛ (۱۳۹۷) پژوهشی را تحت نام (حق آزادی بیان از نظر اسلام) انجام داده‌اند.

آزادی بیان در افغانستان و چالش‌های آن:

بدون شک، آزادی از بزرگترین نعمت‌های زندگی و از گرانبهاترین سرمایه‌های سعادت مادی و معنوی انسان است. میل به آزادی و حریت با سرشت بشر آمیخته شده و از مطبوع‌ترین و گواراترین تمایلات طبیعی آدمی است. در اندیشه اسلامی، تکریم انسان که آیات متعدد قرآن و روایات مأثوره، بیانگر آن است، مفهوم بسیار لطیف و در عین حال وسیع و گسترده‌ای دارد که همه ارزش‌ها و خوبی‌ها و کمالات انسانی، از جمله آزادی را در خود جای داده و اصلی است محکم و متقن در معرفی و بیان مقام و منزلت انسان؛ از این روی، حریت، نه تنها یکی از حقوق مسلمة انسان بلکه از مشخصات و حدود و موجودیت او به شمار آمده است.

ادامه مطلب در صفحه بندی

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

۱۹

گفتگو

آفریدگار جهان با همه سلطه و سیطره‌ای که بر همه موجودات دارد، انسان را در حدود و اختیاراتی که بدو بخشیده است، مطلقاً، ملزم به عمل نساخته و فعالیت او را مانند حیوانات محدود به قوای طبیعی و غریزی ننموده، بلکه تنها به وسیله امر، نهی و ارشاد به عواقب امور، افعال و حرکات او را تحت انضباط و انتظام در آورده و سرنوشت انسان را به اراده و اختیار او دانسته است.

آزادی بیان از تعرض مصئون است. هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیله‌ی گفتار، نوشته، تصویر و یا وسایل دیگر، با رعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید. هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع و نشر مطالب، بدون ارایه‌ی قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد. احکام مربوط به مطابع، رادیو و تلویزیون، نشر مطبوعات و سایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم می‌گردد.

بِه منظور شرح مصادیق تعرض به آزادی بیان بهتر است که از حیث یا لحاظ‌های مختلف به آن روشنی انداخته شود:

۱. اشخاص: اشخاص چه فزیک (انسان‌ها) یا حکمی (رسانه‌ها، ادارات و نهادها)، می‌توانند موضوع تعرض قرار گیرند. در مورد اشخاص فزیک نفس یا مادون نفس، روان یا آزادی یا شخصیت معنایی آن‌ها می‌تواند مورد تعرض قرار گیرد، که این تعرضات شامل قتل، ضرب و جرح، توقیف خودسرانه، توهین، تخویف، تهدید، اختطاف، دشنام، نقض حریم خصوصی و غیره می‌شود. این تعرضات در کود جزای افغانستان جرم‌انگاری شده است و در صورتی که مسوولان حکومتی به آن مبادرت ورزند، مورد پی‌گرد قانونی قرار می‌گیرند. هم‌چنان در مورد اشخاص حکمی، هرگاه مسوولان حکومتی بدون مجوز قانونی وارد حریم آن شوند یا آن را بسته نمایند و یا آن را تخریب نمایند، تعرض پنداشته می‌شود.

۲. حقوق مکمله: به منظور تحقق حق آزادی بیان، یک سلسله حقوق دیگر نیاز است. این حقوق شامل حق گفت‌وگذار، حق دست‌رسی خبرنگاران به محل واقعه، نشست‌ها و کنفرانس‌های مطبوعاتی، حق امنیت، حق عدم بازرسی آثار قبل از نشر و غیره می‌باشد. هر گاه مسوولان حکومتی این حقوق خبرنگاران را بدون مجوز قانونی رعایت نکنند یا امنیت خبرنگاران را تأمین نکنند و در اثر آن خبرنگاران آسیب ببینند، تعرض به آزادی بیان پنداشته می‌شود. عدم تأمین امنیت و فراهم‌آوری محیط مصئون برای خبرنگاران از سوی مسوولان حکومتی، تعرض سلبی پنداشته می‌شود. بر عکس اگر مسوولان حکومتی خود حقوق خبرنگاران را نقض کنند، تعرض ایجابی به شمار می‌رود.

۱. آثار حاوی اطلاعات: آثار می‌تواند مضمون گزارش‌ها، مقالات، نمایشنامه‌ها، عکس‌ها، نوشته‌های علمی، آثار سمعی و بصری که به منظور اجراء در صحنه‌های نمایش یا پرده‌ی سینما یا بخش از طریق رسانه‌های برقی که به هر روش نوشته، ضبط یا نشر شده باشد، می‌شود. هرگاه این آثار از سوی مسوولان حکومتی تخریب، حذف، ضبط، یا از نشر جلوگیری

شود، تعرض به آزادی بیان پنداشته می‌شود.

۴. محدودیت‌ها: در ماده‌ی یک‌صد و چهل و نهم قانون اساسی افغانستان آمده است که هر نوع تعدیل حقوق اساسی اتباع که شامل حق آزادی بیان نیز می‌شود باید جهت بهبود آن باشد تا در جهت عقب‌گرد آن. وضع قوانینی که محدودیت‌های غیر ضروری برای رسانه و کار خبرنگاری ایجاد می‌نماید، تعرض به آزادی بیان به شمار می‌رود. به گونه‌ی مثال اگر در جریان مذاکره با طالبان، دولت تعدیلات واپس‌گرایانه در خصوص حق آزادی بیان را بپذیرد، تعرض به آزادی بیان پنداشته می‌شود.

امروزه آزادی بیان در ذیل مفاهیم دموکراسی و حق اراده افراد نیز قابل تفسیر است. در دموکراسی‌ها، در واقع فرصت بیان برای مردم داده می‌شود. بطوری که هر کسی و هر نهاد و انجمنی می‌تواند عقاید خود را بر زبان آورده آن را تبلیغ و از آن دفاع نماید. آزادی بیان در منشور ملل متحد و کنوانسیون‌های حقوق بشری مسجل گردیده است. این مفهوم (آزادی بیان) در واقع بزرگترین دستاورد بشریت در قرن بیستم است. طوریکه همه می‌دانند در اعصار گذشته چه بسا کسانی که برای اظهار افکار خود کشته شده‌اند. جهان امروز متفاوت از هر زمان دیگر است؛ بیشترینه کشورهای جهان، توانسته‌اند به معنای واقعی کلمه از بیان و آزادی بیان استفاده و مدافعانه نمایند. در هر کشوری که دموکراسی ریشه دوانیده است، لاجرم آزادی بیان هم بوده است. نمونه این کشورها به غیر از ممالک اروپایی و در مجموع غرب، می‌توان از هندوستان یاد کرد؛ کشوری که با بیش از یک و نیم صد میلیون جمعیت ده‌ها زبان و ده‌ها مذهب را در درون خود گرد آورده و این تعدد نه تنها موجب نفاق و فروپاشی این کشور نگردیده بلکه آن را تبدیل به یک قدرت صنعتی، فرهنگی و دموکراسی کرده است.

در افغانستان مسئله آزادی بیان عمر کوتاهی دارد. عمری که از ده سال تجاوز نمی‌کند و نشان می‌دهد که آزادی بیان هنوز کودکی است که باید دست اش گرفته شده و راه برده شود. بحث آزادی بیان در افغانستان صرف پس از روی کار آمدن نظام جدید مطرح شده است. نظام نوین افغانستان علیرغم مشکلات و چالش‌هایی که در سال‌های کوتاه عمرش داشته است توانسته به خوبی از آزادی بیان محافظت کند. در پرتو قانون اساسی کشور، اینکه ده‌ها تلویزیون و رادیو و رسانه در کشور عرض اندام کرده و می‌رود که مسئله آزادی بیان به یک امر نهادینه

شده و غیر قابل انکار تبدیل شود. افغانستان با آنکه در عرصه‌های امنیتی و اقتصادی هنوز هم گرفتار مشکلات بیش از حد می‌باشد اما در یک چیز گویی سبقت از بسیاری کشورهای منطقه ربوده است و آن بدون شک تعدد و تکثر جراید و رسانه‌ها است. اگر آزادی بیان برای حکومت مطرح نمی‌بود یقیناً این همه دستاورد در عرصه آزادی بیان قابل پیش بینی نبود. امروزه در کشور به غیر از آنچه یاد شد احزاب سیاسی نیز به فعالیت‌های آزادانه پرداخته و عقاید سیاسی و فرهنگی‌شان را در جامعه تبلیغ می‌نمایند. برگزاری مظاهرات و گردهمایی‌های فرهنگی سیاسی و حتی اعتراضی، بیانگر این است که نظام افغانستان، در قدم نخست خود مبتنی بر نظام آزادی بیان است.

اکنون حکومت کوشش می‌کند که سطح و دایره آزادی‌های مدنی را بیشتر از آنچه هست رشد و گسترش دهد. شاید آزادی بیان و دموکراسی تنها نسخه‌هایی اند که این ملت را می‌تواند از چنبره‌های تنگ قبیولی و قرون وسطایی به بیرون بکشد. قردانی از آزادی بیان و قردانی از کسانی که در این راه کار و مبارزه می‌کنند، در واقع قردانی از ملت افغانستان است. ملتی که بی‌صبرانه در انتظار بهبود وضع و تاریخ خودش هست.

از نظر دینی و آموزه‌های مذهبی نیز محدودیت‌های برای آزادی بیان مطرح شده است و معیارهای برای استفاده از این حق تبیین شده است و تأکید گردیده است که افراد نمی‌توانند به بهانه آزادی بیان از آن معیارها عدول نمایند. در صورت که آزادی بیان باعث تحجیر، گمراهی و بی‌دینی مردم گردد، قابل پذیرش نبوده و به هیچ وجه توهین و تحقیر آدم‌ها را نمی‌پذیرد. بنابراین سخنان بی‌پهلو که هدف از آن مشتت نمودن اوضاع کشور بوده و سبب گمراه کردن مردم و معشوش نمودن آذخاں مردم شود، جواز نداشت و سخت نکوهش شده است. لذا ما بارومند هستیم که آزادی بیان و خصوصاً رسانه‌های جمعی به حد قابل پذیرش است که موجب اختلال در نظم جامعه و توهین به مقدسات و باروهای اقوام یا هم برادر و برابر افغانستان نگردد. و همچنین آزادی بیان نباید باعث تحریف و وارونه جلوه دادن حقایق، واقعیت‌های اجتماعی، آموزه‌های دینی و مذهبی شود. بلکه آزادی بیان باید منجر شود به انتقال معلومات مفید و کار آمد و کسب معلومات درست و ارزش‌های دینی، مذهبی و انسانی. با توجه به قانون اساسی افغانستان و قوانین نافذه دیگر، ضمن پذیرش اصل آزادی بیان برای افراد در جامعه، بر حفظ ارزش‌های حقوق بشری، حفظ نظم عمومی و مصالح جمعی تأکید شده است. بنا بر این در این جامعه همه ما مکلف به حمایت از آزادی اندیشه، آزادی بیان و آزادی قلم هستیم. ولی نباید از آزادی در هتک حرمت افراد و شخصیت‌ها، آزادی در توطئه و آزادی بر علیه نظام و نظم عمومی و ترویج فساد دفاع نماییم ما نمی‌توانیم به بهانه برخوردار بودن از این نوع آزادی همه اصول و ارزش‌های انسانی، اخلاقی و اجتماعی را زیر پاه نموده و کشور را به هرج و مرج و جامعه را به سمت و سوی بی‌نظمی سوق دهیم.

مطلب گفتمانه‌داره

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

۲۰

نمایشگاه "سیاه مشق های عاشقانه"

آثاری از عبدالحکیم کریم زاده

فریبا اکبری

خوشنویس در سبک سیاه مشق و برپاری این هنر را در کشور به دنبال داشته باشد. آقای ضرغام می گوید: "هنر خوش نویسی در سال روان ثبت وزارت اطلاعات و فرهنگ کشور شده است و ما تلاش داریم که این هنر را ثبت سازمان یونسکو بسازیم".

ضرغام افزود، آثار خوشنویسی هرات در خارج از کشور نیز علاقه مندان خود را دارد و ممکن است که در سال گذشته ۵۰ اثر از آثار خوش نویسان هرات به فروش رسیده باشد.

با این حال، بازدیدکننده گان با اینکه این نمایشگاه را زیبا توصیف می کنند، اما شرایط حاکم جامعه افغانستان را مانع توجه مردم به هنر به ویژه خطاطی می دانند.

مہتاب از بازدیدکننده های این نمایشگاه است. وی نیز اظهار می دارد که دغدغه های بسیاری که در زنده گی امروز مردم جامعه ما وجود دارد، آنها را از توجه به هنر باز می دارد.

گفتنی است سیاه مشق یکی از سبک های خوش نویسی که در آن خوشنویس با نوشتن برخی حروف، کلمات و جملات به صورت تکراری یا متقاطع، ترکیب ویژه خود را خلق می کند.

"سیاه مشق هاش عاشقانه" نمایشگاهی که در آن آثار خوشنویسی عبدالحکیم کریم زاده به نمایش گذاشته شده شبه (۲۲ قوس ۱۳۹۹) در سالون علامه سلاح الدین سلجوقی گشایش یافت.

این نخستین نمایشگاه انفرادی سیاه مشق در ولایت هرات است.

عبدالحکیم کریم زاده از آموزگاران انجمن خطاطان هرات است که این نمایشگاه را به صورت انفرادی برگزار کرده است.

آقای کریم زاده می گوید: "۴۴ اثر را که امروز به نمایش گذاشته شده حدود دو دهه روی آنها کار کردم، اما بیشترین کارهای انجام شده این نمایشگاه بین سال های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ خورشید بوده است. وی می افزاید، اگر دولت خطاطان و هنرمندان را حمایت نکند، هنرمندان دلسرد شده و این هنرها نیز به نابودی خواهد کشید.

از سوی هم، احمد جاوید ضرغام آمر فرهنگ و هنر ریاست اطلاعات و فرهنگ هرات، بیان می دارد که در این اواخر هیچ هنرمندی به سبک سیاه مشق و به صورت انفرادی نمایشگاهی نداشته است. برگزاری این نمایشگاه می تواند تشویق هنرمندان

رئیس جمهور باید برای ثبت هنر مینیاتور به نام افغانستان وارد اقدام شود

مینیاتور به نام افغانستان حساب کرد. در پی ثبت هنر مینیاتور به نام کشورهای ایران، ترکیه، آذربایجان و اوزبیکستان، فعالان فرهنگی در کشور اعتراض‌های راه اندازی کردند و از حکومت افغانستان خواستند که وزارت اطلاعات و فرهنگ کشور را وادار کند تا در قسمت ثبت هنر مینیاتور به نام افغانستان قاطعانه عمل کند، خواستی که به گفته‌ی فعالان فرهنگی در هرات پاسخی قناعت‌بخشی به آن داده نشده است.

دادن هویت فرهنگی خود هستیم و اگر هویت فرهنگی ما از دست برود، در حقیقت هویت ملی خود را از دست داده‌ایم." آقای صوابی گفته است، وزارت اطلاعات و فرهنگ کشور چرا سکوت می‌کند؟ در همین حال، داوود عرفان از دادخواهان فرهنگی در هرات می‌گوید: "متأسفانه از دادخواهی قبلی خود در قسمت ثبت هنر مینیاتور به عنوان میراث مشترک منطقه‌ای جز تبدیل آن به عنوان دغدغه ملی نتیجه مطلوبی حاصل نکردیم."

عرفان گفت، اگر بی‌توجهی دولت به ارزش‌های فرهنگی به همین منوال پیش برود دیری نخواهد بود که خوشنویسی نیز به نام دیگر کشورها در یونسکو ثبت خواهد شود.

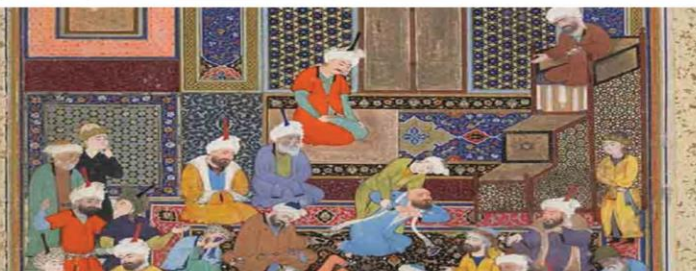
وی افزود، باید نهاد و جریانی در کشور ایجاد شود که به صورت جدی روی این موضوع کار کند، در غیر این صورت نمی‌توان به کار وزارت اطلاعات و فرهنگ کشور در قسمت ثبت هنر

شماری از دانشگاهیان و فرهنگیان هرات طی تشریحی در پیوند به ثبت نشدن هنر مینیاتور به نام افغانستان اعتراض کردند و از ریاست جمهوری کشور خواستند که وارد اقدام شود و نهادی را ایجاد کند که در قسمت ثبت آثار فرهنگی و تاریخی کشور به گونه‌ای جدی عمل کند.

توفیق رحمانی، رئیس دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه هرات بیان می‌دارد: "اعتراض‌های قبلی ما نتیجه‌ای در پی نداشته است و امیدواریم که دولت برای جدیت بیشتر در این عرصه نهادی را ایجاد کند که بتواند به صورت جدی عمل کند."

وی کارکرد اطلاعات و فرهنگ کشور را مورد انتقاد قرار داده و گفت، در پاسخ به تمام اعتراض‌های ما وزارت اطلاعات و فرهنگ کشور خاموش بوده است.

عبدالناصر صوابی، استاد دانشگاه هرات و فعال فرهنگی، ابراز می‌دارد "ما در حال از دست

کار بازسازی آرامگاه و باغ مولانا واعظ حسین کاشفی به اتمام رسید

نویسنده ی پرکار، منجم، مفسر قرآن، ریاضی دان و واعظ تأثیرگذار در عصر تیموریان در هرات بوده است.

کار بازسازی آرامگاه و باغ مولانا حسین واعظ کاشفی روز یکشنبه، ۹ قوس ۱۳۹۹ به هزینه ۳۳۰۴۰۰ هزار دالر آمریکایی به پایه اكمال رسید.

کار بازسازی این بنای تاریخی یک سال پیش توسط مؤسسه، (ACHCO) به همکاری سفارت ایالات متحده آمریکا آغاز شد.

مسوولان ریاست اطلاعات فرهنگ و لایت هرات بیان می کنند، کار مرمت کاری و بازسازی این پروژه مطابق با معیارهای یونسکو می باشد.

آریا رئوفیان رییس اداره اطلاعات و فرهنگ و لایت هرات می گوید: "تمام موارد کار این پروژه تحت نظر مدیریت ابدات تاریخی ریاست اطلاعات و فرهنگ و لایت هرات و مطابق با معیارهای یونسکو انجام شده است."

رییس این اداره می افزاید، در هرات ظرفیت خوبی برای مرمت کاری و بازسازی بناهای تاریخی وجود دارد، حتی از نیروی بشری هرات در قسمت بازسازی بناهای تاریخی دیگر ولایات افغانستان نیز استفاده می شود.

با این وجود، محمد رفیق شهپر؛ رییس شورای متخصصان هرات نیز از بازسازی و مرمت کاری این بنای تاریخی ابراز خرسندی کرده و حفظ و مراقبت از بناهای تاریخی را ماندگاری هویت یک جامعه می داند.

با این حال، وحید احمد سلطانی؛ امر گردشگری و لایت هرات اظهار داشت مکان های مذهبی از جمله جاذبه های گردشگری است و مسلماً بازسازی این بنای تاریخی نیز تأثیر مثبتی روی جذب صنعت گردشگری در هرات خواهد داشت.

از سوی هم عبدالجیب نوری مسوول دفتر حفظ میراث های فرهنگی افغانستان (ACHCO) گفت: تمام تلاش خود را انجام دادیم تا بتوانیم این آرامگاه و ساحه آن را مطابق با معماری در دوره تیموریان انجام دهیم و خوشبختانه با وجود مشکلات ناشی از کرونا توانستیم این پروژه در زمان معین آن تمام کنیم.

کمال الدین حسین بن علی سبزواری مشهور به مولانا حسین واعظ کاشفی

رونمایی از پژوهشی تحت نام «شناسایی دشواری‌های زنان روزنامه‌نگار» در هرات

گزارشی از فربیا اکبری

به اطلاعات، تبعیض جنسیتی، دستمزد کم، آزار و اذیت‌های خیابانی و محیطی از عمده چالش‌های است که زنان خبرنگار در این پژوهش وجود آنها را تأیید کرده‌اند. هارون حکیمی، استاد دانشگاه و یکی از پژوهش‌گران این اثر می‌گوید: «این تحقیق در مدت هفت ماه انجام شده است و این پژوهش روی پنج ولایتی که زنان خبرنگار در آن بیشترین حضور را داشتند انجام شده است.

آقای حکیمی، هدف از انجام پژوهش را بررسی مشکلات زنان خبرنگار به گونه‌ای عمیق می‌داند. با این حال، عبدالوهاب صدیقی استاد دانشگاه که در این پژوهش سهم داشته گفت: این تحقیق که به صورت کمی و کیفی انجام شده است، گویای این است که زنان خبرنگار دچار خستگی روانی از شغل خبرنگاری بوده و از سوی خانواده و محیط تحت فشار هستند و این روی ترک شغل خبرنگاری بانوان تأثیر داشته است. این استاد دانشگاه می‌افزاید، مدیران رسانه‌ها باید تبعیض جنسیتی را از رسانه‌ها رفع کنند و به زنان خبرنگار اطمینان دهند که فضای امن

در کمکش ماندن و رفتن؛ شناسایی دشواری‌های زنان روزنامه‌نگار عنوان پژوهشی است که پنج‌شنبه، ۲۹ عقرب ۱۳۹۹ از سوی

انستیتوت تحقیقات و مطالعات رسانه‌های افغانستان با مشارکت دانشکده‌ی ژورنالیزم و ارتباطات جمعی دانشگاه هرات رونمایی شد. این پژوهش روی دشواری‌های زنان روزنامه‌نگار و تأثیر آن بر قصد ترک شغل توسط سه استاد دانشکده ژورنالیزم و ارتباطات جمعی دانشگاه هرات (عبدالوهاب صدیقی، هارون حکیمی و فیصل کریمی) انجام شده است.

پژوهش‌گران این اثر می‌گویند، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که زنان خبرنگار با چالش‌های بسیاری روبرو اند و این چالش‌ها روی ترک شغل خبرنگاری بانوان تأثیر داشته است. فیصل کریمی؛ رییس انستیتوت تحقیقات و مطالعات رسانه‌های افغانستان و استاد دانشگاه بیان می‌دارد، یافته پژوهش ما نشانگر این است که زنان روزنامه‌نگار با دشواری‌های متنوع در جامعه، خانواده، و دورن رسانه روبرو اند و این چالش‌ها شماری از زنان را وا داشته است که این شغل را ترک کنند.

آقای کریمی ابراز داشت، تهدیدهای امنیتی، دیدگاه‌های منفی و افراطی نسبت به حضور زنان خبرنگار در جامعه، دسترسی محدود

در رسانه‌ها وجود دارد، دولت باید سازوکارهای عملی در فرادادهای زنان خبرنگار و رسانه‌ها روی دست بگیرد، به جامعه افغانستان پیشنهاد شود که فرایند حضور زنان خبرنگار را به عنوان یک شغل حرفه‌ای باید بپذیرند. برای دریافت نتایج این پژوهش به ۳۵۰ تن از زنان خبرنگار در ولایت‌های کابل، هرات، بلخ، قندهار و ننگرهار پرسش‌نامه آنلاین فرستاده شده است.

دور سوم شماره ۱۴۶ - ۱۴۷ میزان و عقرب ۱۳۹۹ خورشیدی

۲۴

نمایشگاهی با موضوع خشونت علیه زنان؛ تلنگری برای کاهش خشونت

گزارشی از فریبا اکبری

ماهه است و من در آثار این نمایشگاه با دانشجویان کار کردم. آقای رهگذر بیان می‌کند که تلاش کردیم با بیان بصری موضوع خشونت علیه زنان را به نمایش بگذاریم، تا ذهنیت‌ها را به سوی محو و کاهش خشونت علیه زنان در کشور سوق دهیم تا باشد که جامعه سالم و عاری از خشونت داشته باشیم. گفتنی است که این نمایشگاه دیروز افتتاح و فردا نیز به روی بازدید کنندگان باز است.

دختران دانشجو در هرات نمایشگاهی را با ۵۰ اثر که در آن رنج و خشونت علیه زنان را به تصویر کشیدند، در معرض دید بازدیدکنندگان قرار دادند. نمایشگاهی که می‌تواند تلنگری برای کاهش خشونت‌های موجوده علیه زنان در هرات باشد. نام این نمایشگاه (۱+۱=۲) است. ده دختر دانشجو آثارشان را در این نمایشگاه به نمایش گذاشتند. برگزار کنندگان این نمایشگاه امیدوارند که با پرپایی این نمایشگاه دید جامعه را نسبت حقوق زنان بازتر کرده و خشونت علیه زنان را کاهش دهند.

پروین سلطانی ده اثر خود را در این نمایشگاه به نمایش گذاشته است. او ابراز می‌دارد، مشاهدات خود را در چوکات تصویر بیان کردیم. خشونت علیه زنان هنوز هم در بسا از مناطق کشور وجود دارد. امید است که این تابلوهای نقاشی بتواند، ذهنیت‌سازی کند برای از بین بردن خشونت علیه زنان.

فروزان زمان یکی دیگر از دانشجویان سال چهارم دانشکده هنرهای دانشگاه هرات است و یک ماه روی تابلوهای نقاشی شده‌ی خود در این نمایشگاه کار کرده است. وی گفت: این نمایشگاه بازدیدکننده‌های زیادی داشت. من باور دارم که تصویر و نقاشی روی ذهنیت‌ها کار تأثیر می‌کند. فروزان افرو، امیدوارم این نقاشی‌ها توانسته باشد رنج زنانی که صدای‌شان خاموش است را بیان کرده و افرادی که این تصاویر را می‌بینند عملی برای کاهش خشونت علیه زنان انجام دهند.

در همین حال، نذیر احمد رهگذر استاد دانشکده هنرهای دانشگاه هرات می‌گوید: "این نمایشگاه نتیجه یک کارگاه آموزشی یک

تغییرات اقلیمی اثرات و پیامدهای آن بر منابع آب و محیط زیست

نویسنده: پوهاند عبدالرحیم (امید)

بوده است، البته گرم شدن زیاد سطح زمین در طول دوسه دهه‌ی اخیر احتمالاً در روند این خشکی‌ها سهمی داشته است. در مقیاس جهانی مناطق خیلی خشک که معمولاً دارای شاخص پالمز کمتر از -۳۰ هستند از دهه ۱۹۷۰ با یک جهش بزرگ در رانندگی دهه ۱۹۸۰ به دلیل کاهش بارش و افزایش گرما دو برابر شده است. همچنین از دهه ۱۹۷۰ سطح مناطق خیلی خشک جهان (با شاخص پالمز کمتر از -۳۰) از حدود ۱۲ تا ۳۰ درصد با یک جهش بزرگ در اوایل دهه ۱۹۸۰ به دلیل کاهش بارندگی و افزایش گرما رو برابر شده‌اند. (Dai et al. 2004 b).

خشکسالی تولیدات دیم اراضی کشاورزی که تنها بر بارش متکی هستند و همچنین تأمین آب برای مصارف شرب، صنعت و کشاورزی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. برخی مناطق نیمه خشک و نیمه مرطوب همانند استرالیا، و غرب ایالات متحده آمریکا، جنوب کانادا و ساحل در دوره‌هایی از خشکسالی‌های شدید و چند ساله رنج برده‌اند (کار گروه دوم آبی پی سی سی). امواج گرمایی سال 2003 اروپا که می‌تواند مرتبط با گرمایش جهانی زمین باشد (Schar et al. 2004) با کمبود بارش تا ۳۰۰ میلی متر همراه بوده است. جدول ۲-۴ مثال‌های از پیامدهای تغییر اقلیم به دلیل تغییر در بارندگی‌های استثنایی و غیر عادی (این پیشبینی‌ها مربوط به اواسط تا اواخر قرن ۲۱ بدون در نظر گرفتن اقدامات پیشگیرانه است) (Bates et al. 2008).

مثال‌هایی از اثرات پیش‌بینی شده در بخش‌های مختلف

ادامه مطلب در صفحه بعدی

پدیده‌ها و روند	احتمال روند آینده براساس پیش‌بینی‌ها برای قرن ۲۱ سناریوهای SRES	کشاورزی، جنگل و اکو سیستم	منابع آب	سلامتی انسان	صنعت ساکنین و جامعه، افزایش خطر مرگ و میر عفونت و امراض تنفسی و پوستی
بارندگی‌های سنگین و تواتر بارش‌ها در بیشتر مناطق افزایش می‌دهد	با احتمال بیش از ۹۰ درصد	تخریب محصولات فرسایش خاک و کاهش توانایی کشت و زرع به دلیل غرقاب شدن خاک	تأثیر منفی بر کیفیت آب‌های سطحی و زیر زمینی و آلودگی آب، کمبود آب	افزایش خطر مرگ و میر، آسیب و عفونت و امراض تنفسی و پوستی	اخلال در اقتصاد حمل و نقل، فشار در زیر ساخت‌های شهری و روستایی
مناطق تحت تأثیر خشک سالی‌های افزایش می‌آید	با احتمال بیش از ۶۶٪	تخریب سرزمین کاهش محصول، و تخریبی برخ محصولات افزایش مرگ و میر حیوانات و افزایش خطر حیوانات غیر اهلی	مناطق با تنش آبی گسترش بیشتر خواهد یافت	افزایش خطر سیل و کمبود آب، افزایش خطر سو تغذیه، افزایش خطر بیماری مرتبط با آب و غذا	کمبود آب شهری صنعتی، کاهش بالقوه تولید برق از آب، افزایش بالقوه مهاجرت

افزایش شدت طوفان‌های حراره‌ای	فعالیت با احتمال بیش از ۶۶٪	تخریب محصولات از ریشه در آوردن درخت‌ها، تخریب مرجان‌های ساحلی	قطع برق و ایجاد اختلال در تأمین آب برای مصارف عمومی	افزایش خطر مرگ و میر و آسیب، افزایش امراض آبی و غذایی و تنش‌های روحی	اختلال ناش از سیل و باد عدم استقلال پوشش‌های بیمه‌ای بخش خصوصی، افزایش مهاجرت و از دست دادن اموال
-------------------------------	-----------------------------	---	---	--	---

(۲/ص ۱۰۴)

بارش‌های تابستانه در جنوب و بخش مرکزی اروپا به همراه افزایش دما (که تخییر را بالا می‌برد) به طور اجتناب ناپذیری منجر به کاهش رطوبت تابستانه خاک شده و نهایتاً موجب افزایش تواتر و شدت خشکسالی‌ها شده است (Christensen et al., 2007). برخی اثرات افزایش خشکسالی‌ها در جدول ۴-۲ نشان داده شده است پیش بینی شده است ذوب شدن برف‌ها در فصل‌های ذوب زودتر آغاز می‌شود. و این ممکن است خطر بروز خشک سالی‌ها را که در حوضه‌هایی که با ذوب زودتر آغاز می‌شود و این ممکن است خطر بروز خشکسالی‌ها را در حوضه‌هایی که با ذوب شدن برف‌ها تغذیه می‌شوند به خصوص در فصل‌های با دبی پایین همچون تابستان و پاییز را افزایش می‌دهد. همچنین پیش‌بینی می‌شود افزایش در خطر بروز خشکسالی‌ها برای مناطق که به مقدار زیادی وابسته به آب ناشی از ذوب یخچال‌های و مناطق یخبندان برای تأمین آب فصل‌های خشک هستند وجود دارد (Barnette et al., 2005). انتظار می‌رود در دهه‌های آینده بسیاری از یخچال‌های کوچک همچون آن‌های که در بولیوی، اکوادور و پرو واقع هستند نا پدید شوند (Remirez, et al, 2001). همچنین پیش بینی می‌شود تأمین آب، در مناطق که به وسیله یخچال‌ها و ذوب برف‌ها از کوه‌های هندوکش و همالیا صورت می‌گیرد، که صدها میلیون انسان در چین، پاکستان و هند به آن وابسته‌اند، مشکل می‌شود و منابع آب قابل دسترس این مناطق تحت تأثیر خشکسالی‌ها قرار خواهد گرفت (Bacnett et 2005) جدول زیر برخی اقدامات عملی سازگار شدن (سازگاری) به شرایط تغییر اقلیم برای مدیریت آب در مناطق مختلف جهان (Bates et al., 2008). نشان می‌دهد.

است. براساس تجزیه و تحلیل چند مدلی توسط پالمر و رایسانن (Palmer and Raisanen 2002) پیش بینی می‌شود افزایش قابل توجهی در خطر وقوع باران‌های سنگین و زمستان‌های پر باران در بسیاری از نقاط مرکزی و شمالی اروپا وجود داشته باشد. این پیش بینی می‌تواند به دلیل افزایش در بارش‌های شدید مرتبط با طوفان‌های عرض‌های جغرافیایی میانی باشد، همچنین پیش بینی شده است احتمال افزایش بارندگی‌ها در حد دو واحد بالای مقدار نرمال موجب افزایش قابل ملاحظه‌ای در گاز کربنیک در بخش وسیعی از اروپا خواهد شد و احتمال بروز خطر سیل‌های زمستانه نیز افزایش می‌یابد. همچنین پیش بینی‌ها نشان می‌دهند خطر وقوع باران‌های موسمی در آسیا افزایش خواهد یافت (Palmer and Raisanen, 2002).

بر اساس پیش بینی مدل‌های اقلیمی مناطقی که در بنگلادش در اثر سیل غرقاب می‌شوند با افزایش ۲ درجه ای گرمای جهانی به میزان ۲۳٪ تا ۲۹٪ افزایش می‌یابند (Mirza, 2003) گرم شدن موجب تسریع در کاهش پوشش برف‌های زمزم در مناطق یخبندان و یخچال‌ها خواهد شد که این خود باعث تشکیل رواناب‌هایی می‌شود که از ذوب برف‌ها حاصل می‌شوند و می‌توانند منجر به وقوع سیل‌ها در رودخانه‌هایی شوند که از مناطق یخبندان تغذیه می‌گردند. البته درجه از عدم قطعیت در تخمین تغییرات آینده در تواتر سیل‌های در کشور انگلستان وجود دارد. بسته به اینکه از چه نوع مدلی استفاده می‌شود و بسته به درجه اهمیت دخالت ذوب برف‌ها و خصوصیات حوضه‌های آب خیز و موقعیت مکانی آنها اثر تغییر اقلیم بر رژیم سیل‌ها (مقدار تواتر) می‌تواند مثبت و یا منفی باشد. اما بر رنگ‌تر کردن درجه عدم قطعیت بستگی به میزان اثر پدیده تغییر اقلیم دارد (Reynard et al., 2004).

ب) خشکسالی‌ها

بر اساس شواهد موجود احتمالاً (بیش از ۶۶٪) مناطقی که تحت تأثیر پدیده خشکسالی هستند افزایش خواهند داشت. (کار گروه اول آی پی سی سی) پیش بینی نشان می‌دهند تمایل به خشک‌تر شدن مناطق میان قاره‌ای در فصل تابستان خطر خشکسالی در این مناطق را افزایش می‌دهد وجود دارد (کارگروه اول آی پی سی سی). در یک مطالعه تک مدلی در مورد تواتر خشکسالی‌های جهانی پیش بینی شده است نسبت مساحت زمین‌های که خشک سالی‌های شدید را برای یک زمان تجربه کرده می‌کنند، تواتر خشکسالی‌های شدید و میانگین طول دوره آن‌ها، به ترتیب ۱۰ تا ۳۰ برابر و ۲ تا ۶ برابر تا پیش از دهه‌های 2090 برای سناریو SRES A خواهد بود (Burke et al., 2006). کاهش

ادامه مطلب در صفحه ۳۰

مناطق	اقدامات سازگار شدن	منابع
آفریقا	تشدیدی انعطاف پذیری به تنش‌های خشک سالی‌های آینده با بهبود سیستم‌های کشاورزی دیم از طریق بهبود زیر ساخت‌ها شامل سامانه‌ها استحصال آب، احداث سد، حفاظت آب در عملیات کشاورزی، آبیاری قطره‌ای.	کار گروه دوم آی پی سی سی
آسیا	بهبود زیر ساخت‌های کشاورزی شامل: تأمین آب برای مراتع - سیستم‌های آبیاری و بازده آن‌ها - استفاده و یا ذخیره باران و آب برف‌ها - سامانه و جایجای و انتقال اطلاعات، فناوری‌های جدید در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی - دسترسی کشاورزان و صیادان و گله‌داران به داده‌های روز آمد هوا شناسی (بارندگی و دما) تصفیه و استفاده مجدد از فاضلاب‌های شهری - کاهش تلفات آب، بهره‌گیری از راه کارهای تجاری به منظور کاهش حیف و میل و استفاده منطقی از ضایعات	کار گروه دوم آی پی سی سی
آسترالیا و نیوزلند	تدوین قانون ملی آب - طرح‌های تصفیه و تأمین آب از آب‌های تصفیه شده - کاهش نشت آب از کانال‌ها و اقدامات حفاظتی - جایگزین کردن لوله به جای کانال انتقال سطحی آب - بهبود بازده و بهره‌وری آب و بهبود کیفیت آب - آماده باش برای خشکسالی‌ها، قیمت گذاری جدید آب - نصب مخزن‌های جمع آوری آب در خانه‌ها و ساختمان‌ها - نمک‌زدایی از آب دریا	کار گروه دوم آی پی سی سی
اروپا	تدوین استراتژی برای مصرف کننده‌گان همانند مصارف خانگی، صنعتی و حفاظت آب کشاورزی، تعمیر و بازسازی نشت آب در شبکه آب شهری و خانگی و مخازن آب آبیاری در اراضی بلند و ساخت خاکریز در اراضی پست گسترش سطح پهنه سیل، ساخت مخازن اضطراری و فوری سیل، حفاظت و در نظر گرفتن زمین برای آب سیل و نصب سامانه‌های اخطار سیل برای سیل‌های ناگهانی	کار گروه دوم آی پی سی سی

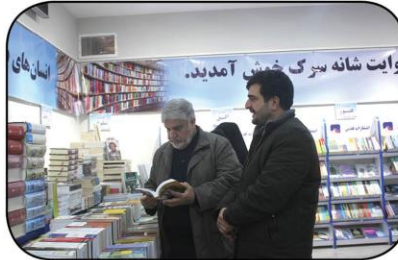

گشایش نمایشگاه کتاب در هرات

فریبا اکبری

مناسب را برای ما فراهم سازند." وی افزود، در حدود ۳۰ انتشارات و ۹۰ کتابفروشی در هرات موجود می‌باشد و سالانه حدود ۵۰ هزار کتاب در این ولایت به فروش می‌رسد. وی افزود، "ما همه ساله این نمایشگاه را در هرات برگزار می‌کنیم، اما در دوسال گذشته به دلیل همه‌گیری کرونا و نبود جای نتوانستیم این نمایشگاه را برگزار کنیم." از سوی هم سید وحید قتالی والی هرات گفت: در حال حاضر جای مناسب برای برگزاری نمایشگاه کتاب وجود ندارد اما، ما می‌توانیم که زمینه این را فراهم کنیم که با اشتراک سرمایه‌گذاری ناشران، شاروالی زمین به اختیارشان قرار دهد. والی هرات که در این نمایشگاه حضور داشت بیان کرد، سال‌های گذشته این نمایشگاه‌های به صورت گسترده برگزار می‌شد، اما امسال به دلیل همه‌گیری کرونا این گستردگی وجود نداشت. والی هرات می‌افزاید، برای ایجاد کتابخانه معیاری بودجه لازم وجود ندارد. قابل ذکر است که این نمایشگاه برای ده روز به روی بازدید کنندگان باز است.

نمایشگاهی تحت نام "صلح" روز دوشنبه، اول جدی ۱۳۹۹ در کتابخانه عامه هرات گشایش یافت.

در این نمایشگاه ۳۲ هزار جلد کتاب با عنوان‌های مختلف در معرض دید بازدید کنندگان قرار گرفته است. در همین حال، برگزار کنندگان ابراز می‌دارند؛ در این نمایشگاه حدود ۳۲ هزار جلد کتاب در به نمایش گذاشته شده است و بیشتر کتاب‌های ادبیات، روان‌شناسی و موفقیت را شامل می‌شود. محمود عبدالله صالح؛ برگزار کننده می‌گوید: "این نمایشگاه به هدف ترویج کتاب‌خوانی در ولایت هرات برگزار شده است و حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ جلد از این کتاب‌ها توسط نویسندگان افغان نگاشته شده است."

با این وجود، محمد عمر شهاب، رئیس اتحادیه ناشرین و کتابفروشان ولایت هرات می‌گوید: "عمده‌ترین چالش در برگزاری نمایشگاه کتاب در هرات نبود زمین مناسب است و ما کتابفروشان و برگزار کنندگان نمایشگاه کتاب از دولت می‌خواهیم که برای برگزاری کتاب مکان

آقای چنار افزود، فعالیت‌های فرهنگی دفتر تیکا بعد از این جهت گسترش روابط دو کشور نیز ادامه خواهد داشت.

از سوی هم محمد رفیق شهیر؛ رئیس شورای متخصصان نیز از فعالیت دفتر تیکا در هرات قدردانی نمود و این فعالیت‌ها را جهت برقراری روابط دوستانه با ترکیه مؤثر می‌داند.

گفتنی است پیش از این شش آبدۀ تاریخی در هرات از سوی دفتر تیکا تحت مرمت‌سازی شده است.

علی ارغون چنار رئیس دفتر تیکا بیان کرد، محمود طرزی نه تنها در افغانستان بلکه در ترکیه نیز کارهای مهمی انجام داده است همین طور فخرالدین پاشا نیز در کنار اینکه سفیر ترکیه در افغانستان بود، مشاور عسکری شاه امان‌الله خان نیز بود.

دفتر تیکا یا آژانس همکاری‌های کشور ترکیه ۵۰ عکس از فخرالدین پاشا اولین سفیر ترکیه در افغانستان و محمود طرزی پدر ژورنالیزم افغانستان برای گسترش فرهنگ روابط ترکیه و افغانستان به نمایش گذاشت.

مسئولان هدف از برگزاری این نمایشگاه را بزرگداشت از هشتاد و هفتمین سالگرد درگذشت محمود طرزی و هفتاد و دومین سالگرد فخرالدین پاشا می‌دانند.

منابع	اقدامات سازگار شدن	مناطق
کار گروه دوم آی پی سی	تشدیدی انعطاف پذیری به تنش های خشک سالی های آینده با بهبود سیستم های کشاورزی دیم از طریق بهبود زیر ساخت ها شامل سامانه ها استحصال آب، احداث سد، حفاظت آب در عملیات کشاورزی، آبیاری قطره ای.	آفریقا
کار گروه دوم آی پی سی	بهبود زیر ساخت های کشاورزی شامل: تأمین آب برای مراتع - سیستم های آبیاری و بازده آن ها - استفاده و یا ذخیره باران و آب برف ها - سامانه و جابجایی و انتقال اطلاعات، فناوری های جدید در سطوح ملی، منطقه ای و بین المللی - دسترسی کشاورزان و صیادان و گلداران به داده های روز آمد هوا شناسی (بارندگی و دما) تصفیه و استفاده مجدد از فاضلاب های شهری کاهش تلفات آب، بهره گیری از راه کارهای تجاری به منظور کاهش حیف و میل و استفاده منطقی از ضایعات	آسیا
کار گروه دوم آی پی سی	تدوین قانون ملی آب - طرح های تصفیه و تأمین آب از آب های تصفیه شده - کاهش نشت آب از کانال ها و اقدامات حفاظتی - جایگزین کردن لوله به جای کانال انتقال سطحی آب - بهبود بازده و بهره وری آب و بهبود کیفیت آب - آماده باش برای خشکسالی ها، قیمت گذاری جدید آب - نصب مخزن های جمع آوری آب در خانه ها و ساختمان ها - نمک زدایی از آب دریا	استرالیا و نیوزلند
کار گروه دوم آی پی سی	تدوین استراتژی برای مصرف کننده گان همانند مصارف خانگی، صنعتی و حفاظت آب کشاورزی، تعمیر و بازسازی نشت آب در شبکه آب شهری و خانگی و مخازن آب آبیاری در اراضی بلند و ساخت خاکریز در اراضی پست گسترش سطح پهنه سیل، ساخت مخازن اضطراری و فوری سیل، حفاظت و در نظر گرفتن زمین برای آب سیل و نصب سامانه های اخطار سیل برای ناگهانی	اروپا
کار گروه دوم آی پی سی	اقدامات مؤثر برای عرضه آب بیشتر همانند ذخیره سازی در رودخانه ها با ایجاد ظرفیت استفاده از پساب های فاضلاب و نمک زدای آب دریا و قیمت گذاری آب تلفیق استراتژی های سازگاری به تغییر اقلیم در سطح منطقه ای و حوضه های آبخیز به منظور مدیریت جامع آب	اروپا
کار گروه دوم آی پی سی	سامانه های ذخیره سازی و جمع آوری آب باران در سطح حوضه های آبخیز خود سازمان دهی، برنامه ریزی، برای بهبود سامانه های تأمین آب در جوامع خیلی فقیر اقدامات حفاظت آب، استفاده مجدد از پساب ها، تصفیه آب با مدرن کردن فرایندهای صنعتی و بهینه سازی استفاده از آب	آمریکای لاتین
کار گروه دوم آی پی سی	بهبود حفاظت آب و به کارگیری سیستم های حفاظتی خاک سرمایه گذاری در سامانه های حفاظت آب و سامانه های جدید تأمین آب و تسهیلات توزیع تغییر سیاست ملی بیمه سیل به منظور کاهش خطر آسیب های اجتماعی چند سیلی تخلیه سامانه های زهکشی و جایگزین کردن سامانه های فاضلاب تا بتوانید معیار سیل های استثنایی ۵ ساله را پوشش دهند هدایت آب پشت بام ها به چمن ها و تشویق نفوذ عمقی و افزایش مخازن ذخیره آب خیابان ها و فیلتر کردن آب	آمریکای شمالی
کار گروه دوم آی پی سی	کار برد استراتژی موفق سازگاری که قبلاً استفاده شده تنظیم دبی جریان برای تولید انرژی برقایی استراتژی استحصال آب و شیوه دسترسی به آب آشامیدنی استراتژی رویارویی با خطرات کاهش و یا افزایش آب (به عنوان مثال ساختمان های حفاظتی برای کاهش خطرات سیل و یا افزایش سیل و آبیگری برای سامانه های آبیان	مناطق قطبی
کار گروه دوم آی پی سی	طرح های نمک زدایی مخازن بزرگ ذخیره آب و بهبود استحصال آب حفاظت آب زیر زمینی، افزایش استحصال آب باران و ظرفیت ذخیره استفاده از انرژی خورشیدی مدیریت باران های شدید طوفانی و اختصاص محلی برای تغذیه آب زیر زمینی در جزیره ها	جزیره های کوچک

(۲/ص ۱۱۸)

منابع آب شامل توجه به دیدگاه های جامعه، بازنگری و بازسازی فرایند طراحی و برنامه ریزی، شناخت ارتباط بین کمیت و کیفیت آب، استفاده تلفیقی از آب های سطحی و زیر زمینی .

ادامه مطلب در صفحه بعدی

به همین دلیل ممکن است لازم باشد تصمیمات سازگار شدن پیش از اینکه به یک روش تبدیل شود صرف پاسخگویی به چگونگی رژیم هیدرولوژیکی باشد این نوع تصمیمات در کشورهایی همچون انگلیس (Arnell and Delaney, 2006) و استرالیا (Dessai et ., 2005) مورد توجه قرار گرفته است. اما مشکل مهم در این رابطه آنست که بین نتایج سناریوهای مختلف تفاوت فراوانی وجود دارد که لازم می شود برای سناریوهای مختلف تجزیه و تحلیل های به خوبی انجام شود. دومین شیوه فایده آمیز به عدم قطعیت که به نام مدیریت سازگاری معروف است (Stakhv. 1998) افزایش استفاده از مدیریت اندازه گیری هاست که یک کار نسبتاً اساسی به حساب می آید.

مدیریت جامع منابع آب

مدیریت جامع منابع آب (TWRM) قاعدتاً باید ابزاری باشد برای سنجش و یافتن چگونگی سازگار شدن با شرایط تغییر اقلیم، اما تا کنون ناقص بوده و مدیریت جامع به معنای واقعی وجود نداشته است. استراتژی موفق مدیریت

پیامدهای تغییر اقلیم و راه کارهای سازگاری با آن در بخش زراعت

اثرات گرما ناشی از گرمایش زمین

• شرایط گرم‌تر کره زمین تخریب و تعرق بالقوه را افزایش می‌دهد. بنابراین

ممکن است رشد گیاهان را تحت تأثیر قرار دهد.

• افزایش دما موجب افزایش تخریب و در نتیجه افزایش فاز آبی گیاهان شده و فشار مضاعفی بر منابع آب قابل دسترس وارد می‌کند.

• احتمالاً مناطق حاشیه‌ای و مرز که مجاور نواحی خیلی خشک و بیابانی هستند بیشتر از مناطق دیگر دچار تنش خشکی و تنش کم آبی خواهند شد. به عنوان مثال، بارش کمتر در بهار موجب لاغر شدن دانه غلات و کاهش عملکرد محصولات دیم شده و گاهی نیز امواج گرما موجب بروز خطر گرما زدگی و گیاهان می‌شود.

• کاهش بارندگی ممکن است گزینه‌های تناوب کشت را محدودتر و به طور کلی کاشت برخی محصولات دیم را از حالت اقتصادی خارج کند.

• گرچه ممکن است وقوع بارش‌های شدید و سنگین و گاهی بی‌موقع فرصت خوبی برای استحصال آب و ذخیره آن در برخی شرایط را فراهم آورد ولی به طور بالقوه ممکن است موجب تشکیل سیل، تشدید فرسایش خاک و تخریب بیشتر گردد.

• بارش‌های بی‌موقع تابستانی نیز گاهی موجب افزایش رطوبت محیط شده و احتمال افزایش امراض و بیماری‌های قارچی را بیشتر می‌کنند.

• دما بر تخریب و کمبود فشار بخار اثر می‌گذارد. این تغییرات به نوبه خود بر تعرق گیاهان، تخریب از منابع آب و خاک و بر بازده مصرف آب گیاهان اثر می‌گذارد.

برخی گزینه‌های ممکن برای سازگاری با شرایط تغییر اقلیم

• کاربرد شیوه‌های فین برای استفاده بهتر از رطوبت خاک و مدیریت رطوبت نیرخ خاک در پاسخ به خطر کاهش باران.

• در شرایط کاهش بارندگی در بهار، توجه به کاشت زود هنگام (کاشت زودتر) و استفاده از ارقام با دوره رشد کوتاه‌تر.

• بهبود واکنش‌های تاکتیکی به موقعیت کاشت، براساس چشم انداز وضعیت فصل‌های سال و دیگر اطلاعات تخمین عملکرد همانند وضعیت ذخیره رطوبت در خاک، زمان کاشت و غیره.

• حد اکثر کردن بازده کاربرد آب و رطوبت خاک با استفاده از فنون مدیریت مزرعه از جمله: عملیات بدون شخم، برگرداندن بقایای گیاهی، تغییر فاصله بیشتر ردیف‌ها و کاهش مقدار بذر، پایش رطوبت خاک برای اطمینان از بهینه بودن هر آبیاری و اعمال مدیریت کاشت، داشت و برداشت و توجه به گردش کاشت، کنترل علف‌های هرز به خصوص علف‌های هرز با ریشه‌های عمیق سالانه.

• کاشت گیاهان سالانه با ریشه‌های عمیق‌تر (هر جا که ممکن است) زیرا این نوع گیاهان قادر به بهبود بهره‌وری آب و جذب رطوبت از عمق‌های پایین هستند.

• افزایش استفاده از گیاهان علوفه‌ای بعد از بارندگی‌های تابستانه.

• برای کاهش امکان تخریب و فرسایش خاک، ممکن است کاشت درختان و احداث سد‌های جدید برای ذخیره بارندگی‌های شدید و رگباری لازم باشد.

• کاهش عملکرد محصول در مناطق حاشیه‌ای ممکن است لزوم تغییر سامانه‌های کشاورزی را اجتناب ناپذیر نماید.

• مناطق دیم کاری در شرایط تغییر اقلیم جاذبه خود را از دست می‌دهند. در این گونه شرایط روی آوردن به دام‌پروری ممکن است مورد بررسی قرار گیرد (البته باید توجه داشت پرورش دام نیز از شرایط تغییر اقلیم متأثر خواهد بود).
تأثیرات دما

• هرچه دما افزایش می‌یابد ذخیره رطوبت خاک و گیاهان و همچنین آب موجود در منابع تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

• افزایش دما در برخی فصل‌ها ممکن است به برخی گیاهان آسیب برساند. به عنوان مثال گرمای شدید در بهار و تابستان ممکن است موجب گرما زدگی برخی گیاهان شده و بر تولید پروتئین غلات اثر بگذارد.

• افزایش دما ممکن است مدت زمانی را که گیاهان برای ذخیره عناصر غذایی نیاز دارند محدود نماید این شرایط موجب کوتاه‌تر شدن طول دوره رشد شده و احتمالاً عملکرد محصول و کیفیت آن را کاهش می‌دهد. به عنوان مثال، ممکن است دانه‌ها کوچک، چروکیده و لاغر شوند.

• برخی زمین‌های زیر کشت و پر رونق فعلی ممکن است بر اثر افزایش دما به تدریج تبدیل به زمین‌های حاشیه‌ای و کم بازده شوند.

• با افزایش دما کمینه، یخبندان و یخ زدگی برخی محصولات کاهش می‌یابد اما تغییرات دمای کمینه به همراه نوسانات زیاد ممکن است خطر یخبندان غیر منتظره را افزایش دهد.

• افزایش دما به همراه افزایش رطوبت در ماه‌های تابستان امکان شیوع بیماری‌های قارچی و حمله آفات را افزایش می‌دهد.

به عنوان مثال، تحقیق در منطقه ویرجینیا (دشت شمال آدلاید) که قطب کشاورزی ایالت استرالیای جنوبی به حساب می‌آید توسط یک نویسنده در سال ۲۰۰۸-۲۰۰۹ انجام شد. در این تحقیق، مدیریت یک مزرعه گوجه فرنگی که با سیستم آبیاری قطره‌ای زیر سطحی آبیاری می‌شد مورد ارزیابی قرار گرفت. داده‌های اقلیمی لازم برای برآورد نیاز آبی از ایستگاه ادینبرگ وابسته به نیروی هوایی استرالیا که در ۸۰۰ متری مزرعه آزمایشی واقع بود تهیه می‌شد. داده‌های این ایستگاه به دلیل نزدیکی به مزرعه آزمایشی و اهمیت اطلاعات این ایستگاه هواشناسی برای نیروی هوایی از دقت بالایی برخوردار بود. نیاز آبی گیاه گوجه فرنگی برای سه روز بسیار گرم ماه ژانویه (ژانویه جز ماه‌های گرم تابستان و در نیمکره جنوبی است) و برای میانگین دراز مدت براساس فرمول پنمن - مانتیت و به صورت روزانه برآورد گردید. نتایج در جدول نشان داده شده است. همان گونه که در جدول پیداست تفاوت فاحشی در میزان تخریب و تعرق بالقوه و تخریب و تخریب برای سه روز بسیار گرم ماه ژانویه مشاهده می‌شود. براساس جدول دما و سرعت باد در سه روز بسیار گرم به ترتیب ۱.۵ تا ۲ برابر بیشتر از میانگین دراز مدت رطوبت نسبی حدوداً برابر کمتر از میانگین دراز مدت محل مورد مطالعه بود. این اختلاف دما، سرعت باد و رطوبت نسبی در سه روز بسیار گرم موجب شد میزان تخریب و تعرق نیز آبی گیاه ۳۶۷ برابر نیاز آبی گیاه براساس میانگین دراز مدت پارامترهای اقلیمی باشد که اختلاف بسیار بالایی است.

سخن

جبرائیل بن خالط

ادامه قسمت دوم:

در صورتیکه در صحبت ما مخاطبین بیشتر باشند باید در کلام خویش حرمت و ادب شنوندگان رعایت نماییم یعنی مطابق به روحیه شنوندگان کاملاً سنجیده صحبت نماییم و طولانی نسازیم و هم وقتی در صحبت کردن و حرف زدن به دیگران نیز بگذاریم و هم به صحبت و سخنانشان ارزش قایل شویم و کوشش کنیم اگر در گفتار یا سخن زدن دقت و تأمل نشود چنان می‌شود که زبان سرخ سر سبز می‌دهد بر باد و هم حضرت سعدی (ع) درباره سخن چنین می‌گوید:

**سخن هر چه دلپذیر و شیرین بود
سزاوار تصدیق و تحسین بود
به نطق آدمی بهتر است از دواب
دواب از تو به، گر نگویی صواب**
(صفحه ۹ کلیات سعدی)

**تا مرد سخن نگفته باشد
عیب و هنرش نهفته باشد**
(صفحه ۱۱ کلیات سعدی)
**زبان در دهان خردمند چیست
کلید در گنج صاحب هنر**
(صفحه ۱۱ کلیات سعدی)

گویند سخن زدن از کوه کندن مشکل‌تر است و زخم زبان از زخم شمشیر برنده‌تر. لذا باید چنان سخن گفت تا زخم زبان به کسی نرسد از طرفی چون زبان نرم و ملایم است سخن نیز باید چنین باشد.

گفته شد که سخن است که ماهیت انسان را آشکار می‌سازد بگفته حضرت سعدی تا کسی حرف نزده است عیبش پوشیده است، به مجرد حرف زدن عیب و هنر آن آشکار می‌گردد.

حضرت فردوسی شاعر توانا و بزرگ در مورد سخن نصیحتانه می‌گوید:

**خردمند و بی آزار باش
همیشه زبان را نگهدار باش**
و هم تحت عنوان مردم و زبان گفتنی دارد.

**بدان کز زبان است مردم برنج
چو رنجش نخواهی سخن را بسنج**
که در این بیت فردوسی بر تأثیر سخنی می‌پردازند از زبان آن انسان و مردم در امان باشند و یا انسان و مردم می‌توانند در رنج و عذاب باشند.

**که تا در جهان مردست و سخن
چنان نام هرگز نگردد کهن**
فردوسی لازمه سخن گفتن با زبان را مخصوص انسان می‌داند البته منظور فردوسی سخن عادی و معمولی کوچک و بازار نیست بلکه هدف سخن همراه با دانش و تعقل است که مایه اشتهار می‌گردد تا جهان هست و تا انسان، هرگز سخن محو نشده و کهنه نشده و کهنه نمی‌گردد. (صفحه ۹۷ فصلنامه پژوهشی کهکشان نشر).
و حضرت عطار در باره سخن می‌گوید:

**ای برادر گر خبرداری تمام
نرم و شیرین گوی با مردم کلام
هر که باشد تلخ گوی و ترش رو
دوستان از وی بگردانند رو**
و هم روایت است که حضرت جناب محمد رسول الله (ص) فرمودند:

بی‌گمان خداوند از بد زبان و فحش گوی نفرت دارد.

**به طبعم هیچ گفتن به ز لب بستن نمی‌آید
خموشی معنی دارد که در گفتن نمی‌آید**
میان روی در گفتار

در هر کاری میان روی تأکید شده و امر پسندیده می‌باشد (کُلْ خیراً و سطها) ولی اوسط و میان روی در گفتار پسندیده‌تر است، چون میان روی در سخن اشتباهات را کمتر می‌سازد.

و هم شنونده از سخن گوینده خسته نمی‌گردد. حدیث در مورد میان روی: از حضرت بی‌بی عایشه (رض) روایت است که

گفت پیغمبر خدا فرمود: خداوند (ج) مدارا و میان روی را در همه کارها دوست دارد. (ج حدیث ۲۰۲۵ صحیح بخاری)
حضرت علی کرم الله در باب میان روی کلام می‌فرماید: بهترین کلام آن است که نه خسته کننده باشد و نه بسیار کم.
و عاقل را در هر سخن زیرکی خاصی است.

و هم می‌فرماید: پُر گفتن مرد حکیم را می‌لغزاند و انسان بردبار را خسته می‌سازد. پس در سخن پر گویی نکن که تا دلگیر نسازی و کم مگویی که تا حقیر نشوی.
روایت است که از حکیم یونان ارسطو پرسیدند: بهترین سخن کدام است؟ گفت: آنچه موافق عقل باشد.

گفتند پس از آن چیست؟ گفت: سخنی که شنونده بپذیرد. گفتند: بعد از آن چیست؟ گفت: سخنی که از عاقبت آن اطمینان داشته باشیم که زبانی متوجه آن نخواهد بود.

روایت است که بر حضرت ابراهیم (ع) از طرف خداوند ده صلیقه نازل گردیده که در آن آمده است: (شایسته و عاقل آن است که نگهدارنده زبان است و شناسای زمان و روی آورنده بر کار)

در باره سخن سخن‌ها گفته شد از محتوای گفتار متذکره چنین استنباط می‌شود که زبان هم بهترین دوست انسان است و هم بدترین دشمن انسان است پس باید خیلی مواظب زبان خود بوده باشیم و پند لقمان حکیم را که به فرزندش پند داده است هم در نظر داشته و به آن دقت نمائیم می‌گوید:
هر چه گویی پند و نصیحت گویی، تدبیر را با مردم مصلح و دانا گوی، سخن به اندازه خویش گوی، سخن چینی مکن، در وقت خشم سخن مگویی.

سخن مردمان را گوش دار، و خداوند می‌فرماید: سخن احسن و خوب بگوئید.

پایان

